ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 22 (8. 451) ◆ 1994 йил 18 февраль, жума ◆ Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Швеция Қироли Карл XVI Густаф ҳазрати олийлари янги йил муносабати билан Сизга энг яхши тилакларини изҳор этади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика халқ хўжалигини металл прокати билан таъминлашдаги катта ҳиссаси учун ҳамда ташкил этилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон металлургия заводи Ўзбекистон Республикасининг Фаҳрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 17 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИНИНГ БИР ГУРУҲ ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИНИ ТАҚДИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика металлургия саноатини ривожлантиришга қўшган ҳиссалари ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этаётганликлари учун Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвони берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

Анохин Анатолий Михайлович — металлургия заводининг директори

Бадалов Патхилло Сайдуллаевич — металлургия заводи халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш цехининг бошлиғи

Дўсматов Абдукарим Абдусаматович — навли прокатка цехининг иссиқ ҳолда прокатка қилиш машинаси уотаси.

Қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Жалилов Абдували — металлургия заводи автотранспорт цехининг ҳайдовчиси

Йўлдошева Мавлуда Ўзгановна — металлургия заводи халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш цехининг сирловчиси

Каримов Турсунбой — металлургия заводи мартен цехи металлургия печларини ўтга чидамли ғиштлар билан таъмирловчи ишчиси

Коломейцев Юрий Максимович — металлургия заводи мартен цехининг пўлат эритувчиси

Маъмуров Ҳабибулло — металлургия заводи энергетика цехининг электр ускуналарини таъмирловчи монтёр.

Мирбобоев Ғофуржон Абдуманнонович — металлургия заводи электр пўлат эритиш цехининг пўлат қуювчиси

Миркомилов Баёзжон Мирқосимович — металлургия заводи директорининг меҳнат ва кадрлар масаласи бўйича ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 17 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Г. Г. ВОЛКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ РЕСПУБЛИКА УЮШМАСИ БОШҚАРУВИНИНГ РАИСИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Геннадий Георгиевич Волков соғлиғи ёмонлашгани туфайли Ўзбекистон матлубот жамиятлари республика уюшмаси бошқарувининг раиси вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил, 17 февраль.

Эркин Абдукаримов ва Собир Сайдиновлар Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг электроника институтида ишлашади. Улар кейинги икки-уч йилда электроника соҳасида бир қанча янгиликлар яратишди. Айни пайтда улар материалларга ишлов беришнинг янги усули устида ишлашмоқда.

СУРАТДА: Эркин Абдукаримов ва Собир Сайдиновлар.

Газетанинг шу сонига

ПРЕЗИДЕНТ СОВҒАСИ

Кеча «Ўзсувприбормаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари Наримон Расуловга унинг ноёб истеъдоди, қўли гул усталиги учун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг эсдалик совғаси — гилам топширилди. Унга бу совғани Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков ва Тошкент шаҳар Ҳокими Атҳамбек Фозилбеков топширдилар.

Президентимиз Наримон Расуловга мактуб ҳам йўллаб, унда қўли гул бу устага келажаги буюк давлатимиз — Ўзбекистоннинг ривожланган мамлакатлар қаторидан муносиб ўрин эгаллашида ўзининг фидойи меҳнати билан самарали улуш қўшишига, халқимиз турмуш фаровонлигини таъминлашда фаол иштирок этишига комил ишонч билдирди. Юртбошимиз Наримон Расуловга, у орқали оиласи, маҳалласи ва меҳнат жамоаси аъзоларига тан-сиҳатлик, тинчлик-омонлик, бахту саодат ҳам тилаган.

— Ислом Абдуғаниевичга арзимас совғам — ўзим ясаган соат давлатимиз раҳбарининг эътиборига тушишини хаёлимга ҳам келтирмаган эдим, — деди Президент совғасини қабул қилиб олар экан Наримон Ҳошимович. — У кишига бу соатни юртбошимиз сифатида қилаётган улкан саъй-ҳаракатларига миннатдорчилик сифатида юборган эдим. Президентимизнинг мендек оддий бир ходимга бу қадар эътибори бир умр ёдимдан чиқмайди.

Наримон Расулов машинасозлик соҳаси бўйича муҳандис-механик ихтисослигига эга. Ишдан бўш вақтларида эса турли металлардан ҳар хил нарсалар ясашга жуда қизиқади. У ўз қўли билан яратган дастгоҳлар ва турли қисмлар ҳар қандай мутахассисни ҳайратга солиши мумкин. Хусусан, муҳандис автомашиналар учун эҳтиёт қисмлар ҳам, тиш врачлари учун асбоб-ускуналар ҳам ясаган. Шуниси айниқса эътиборга моликки, унинг ихтироларининг анчагина қисми ишлаб чиқаришга жорий этилган. «Ўз меҳнатим билан, — дейди Наримон Ҳошимович, — бугунги кунда ҳам корхоналарда Ўзбекистон саноатига ғоят зарур бўлган турли қисмлар, дастгоҳлар ишлаб чиқариш мумкинлигини исбот қилишга ҳаракат қиляпман. Бу уринишларим зое кетмаётганлигидан хурсандман».

Анвар БЎРИЕВ.

СУРАТДА: Наримон Расулов.

Виктор Багаев суратлари.

ЯНГИ ТЕРМАЛАР

Тошкент чинни заводида ишлаб чиқарилаётган бежирим, сифатли маҳсулотларнинг жаҳон мамлакатларига донғи кетган. Корхона маҳсулотларининг харидоргирлигига яна бир сабаб, янги-янги замонавий чинни турларини ишлаб чиқариш йўлида унинг мусаввир ва муҳандислари доимий изланишдалигидир.

Жумладан, ҳозирда корхонада яна бир нечта янги чинни термалари ва сервизлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Булар пиёла, коса ва чойнакдан иборат «Лола», «Капалак» чинни термалари (муаллифи С. Айрозиев), «Тулпор» чинни термаси (муаллифи Ғ. Даминов), В. Лединская тайёрлаган «Баҳор гули» кофе сервизларидир. Ш. Йўлдошев ижод этган «Семурғ» кофе сервизи эса европача-ўзбекча чинни идишларда ташкил топган.

Нигора ҒУЛОМОВА.

«ТУРОН» — ИСТЕЪДОДЛИЛАРГА

«Турон» ҳиссадорлик — тижорат банки Тошкент давлат иқтисодий университети қошидаги республика иқтисодиёт лицейи билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома тузган. Ундан асосий мақсад лицей ўқувчиларини банк соҳаси фаолияти ва бозор иқтисоди асослари билан таништирувчи ўқув банки ташкил қилиб, ўз соҳасини мукаммал билишга интилувчи ёш иқтисодчиларни тарбиялашдир.

«Турон» банки 1994 йил январь ойидан бошлаб ўқишда, жамоат ишларида, тартиб-интизомда барчага намуна бўладиган ўқувчиларни моддий рағбатлантиришга қарор қилди. Бунинг учун ўттиз минг сўмдан ўн иккита стипендия ажратди. Ушбу стипендия учун лицей ўқувчилари ўртасида танлов эълон қилинди. Лицей кенгаши аъзолари танловда иштирок этган ўқувчилар орасида «аъло» баҳоларга ўқийдиган, олимпиадада юқори натижа кўрсатган У. Мусалиева, Б. Маҳкамов, Н. Отаниёзов, Д. Сулаймонқулов, Х. Бобониёзов, Ш. Саидкаримова, Л. Жумаева, Д. Ғуломова, Ш. Акбаров, Н. Ғаниху́жаева, Л. Зиёева, О. Хўжаевларни ушбу стипендияга лойиқ деб топди. Улар январь ойидан бошлаб 30 минг сўмдан стипендия ола бошладилар.

Моддий рағбатлантириш лицей ўқувчиларининг билим савиясининг юксалишига, ўз вазифаларига онгли муносабатда бўлишга интилтиради.

Р. МУСАЕВ,
Халқ таълими аълочиси, олий тоифали ўқитувчи.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Республика давлат мулки ва хусусийлаштириш қўмитасига 1 миллион АҚШ доллари миқдорида ёрдам кўрсатадиган бўлди.

● Нукус мармар ва гранит заводида Италия технологиясининг жорий этилиши корхона қувватини йилига 70 минг квадрат метр мармар, 7 минг квадрат метр гранит плитаси тайёрлашга етказиш имконини берди. Завод маҳсулотлари Россия ва Туркманистонга ҳам етказиб беріляпти.

● Боёвут туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида йилига 300 тонна калава тайёрлайдиган ип-йигирув фабрикаси ишга туширилди.

● Ангрен кўмир кони жамоаси январь ойининг ўзида режага қўшимча 23 минг тонна кўмир қазиб чиқарди. Ўтган ойда бу ерда аҳоли учун мўлжалланган юқори навли 114 тонна кўмир ҳам қазиб олинди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Ўзбекистон Республикасининг Россиядаги элчихонасида Алишер Навоий таваллудининг 553 йиллигига бағишланган тантанали адабий кеча бўлиб ўтди.

● Қозоғистон Бош вазири Сергей Терешченко Россия ҳукумати раиси Виктор Черномирдинга Ҳамдўстлик давлатлари ва ҳукуматлари раҳбарларининг март ойида бўладиган учрашувида иқтисодий ҳамкорликни тиклаш юзасидан амалий ишга ўтишга аҳдлашиб олишга даъват этди.

● Украинада 27 март куни бўлиб ўтадиган парламент сайловига номзодлар кўрсатиш ниҳоясига етди. Парламентга мамлакатдаги 20 партия, шунингдек меҳнат жамоалари ўз номзодларини кўрсатдилар.

● Абхазия мудофаа вазирлиги Грузия томони Абхазия билан чегарадош Ингури дарёси яқинида ўз қўшинларини тўплаётганлиги ҳақида баёнот берди. Бу ерга Грузия пиёда қўшинларидан ташқари танклар ва тўпларни ҳам келтираяпти.

● Россия ҳукумати раисининг ўринбосари Олег Сосковец билан Арманистон Бош вазири Грант Багратян Москвада имзолаган аҳдлашувга мувофиқ келгуси ҳафтадан бошлаб Арманистон атом электр станцияси яна ишга тушириладиган бўлди.

● Россия Давлат думаси думадаги Либерал-демократик партияси фракциясининг 1991 йил 19—21 августда, 1993 йил 1 майда ва 1993 йил 3—4 октябрда рўй берган воқеаларда айбланаётган барча шахсларни афв этиш тўғрисидаги қарор лойиҳасига қарши овоз берди.

● Яқин вақт ичида Беларусда аввал имзоланган шартномага мувофиқ кўплаб қурол-яроғлар йўқотилиши керак. Шу муносабат билан мамлакат расмий вакили жаҳон жамоатчилиги эътиборини бунинг учун керак бўлган 8 миллион доллар ҳозирги пайтда республикада йўқлигига қаратди. Беларусь, жумладан, Англияга қараганда 10 баробар кўп, Францияга қараганда 50 баравар кўп, АҚШга қараганда 1,7 баравар кўп ўз танкларини йўқотиши керак.

● «Комсомольская правда»нинг хабар беришича, 53 нафар одамнинг ҳаётига зомин бўлган, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам қонли жиноятлар қилган Андрей Чикатилога нисбатан чиқарилган олий жазо ижро этилди.

ХОРИЖДА

● Боснидаги аҳвол ғоят мураккаблигича қолмоқда. Маълумки, НАТО талабига кўра 20 февралдан 21 февралга ўтар кечасигача бу ерда бир-бирига қарши турган серблар ва мусулмонлар қурол-яроғларини халқаро назорат остига ўтказишлари керак. Акс ҳолда уларнинг ҳарбий иншоотларига ҳаводан зарба берилади. Шу муносабат билан АҚШ Президенти Билл Клинтон НАТОнинг Босния сербларига нисбатан талаблари қатъий эканлиги тўғрисида яна бир бор баёнот берди.

● Халқаро олимпиада комитетининг президенти Самаранч Қишки олимпиада ўйинлари давом этаётган ҳозирги кунларда Боснияда тинчлик ўрнатишга ўз ҳиссасини қўшиш мақсадида Сараевога келди.

● Келгуси ойда НАТО билан Россия Баренц денгизида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида биргаликда ҳаракат қилишга тайёргарлик кўриш мақсадида ҳарбий-денгиз машқларини ўтказишни режаламоқдалар. Бу беш кунлик машқларда Россия, Норвегия, АҚШ, Буюк Британия ва Голландия ҳарбий кемалари иштирок этади.

● Эрон расмий вакили Афғонистонда бир-бирига қарши турган кучлар ўт очишни тўхтатиш юзасидан музокаралар ўтказишга тайёр эканликлари ҳақида ўтган куни бу мамлакатнинг Кобулдаги элчисига маълум қилганликлари ҳақида баёнот берди.

● Ироқда мавжуд бўлган радиоактив моддаларнинг ҳаммаси мамлакат ташқарисига олиб чиқиб кетилди. Бу моддаларнинг сўнгги қисми Ироқдан Россияга жўнатилди.

● Сўнгги маълумотларга кўра Францияда ўртача умр кўриш эркаклар ўртасида 72,3 ёшга, аёллар ўртасида эса 81,5 ёшга етган. Бу Европа мамлакатлари ўртасида энг юқори кўрсаткич ҳисобланади.

«ИЛҲОМ ЧАШМАЛАРИ-94»

Анъанага кўра бу йил ҳам Наврўз халқ байрами катта тантана билан ўтказилиши кутилмоқда. Шу боис миллий шодиёнамизни муносиб нишонлаш учун тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Собир Раҳимов туманидаги 30 дан зиёд мактаб жамоаси томонидан ҳар йили Наврўз арафасида ўтказиладиган «Илҳом чашмалари» шаҳар байрами кўрик-танлови тадориги кўрилмоқда.

Бундай тадбир ҳозирча тумандаги 298-мактабда ўтказилди. Бу — туман биринчилиги учун беллашилган илк мусобақадир. Унда ғолиб чиққан мактаб жамоаси шаҳар миқёсида ўтказиладиган туманлараро мусобақада иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлади.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ.

ЙЎЛИНГ ОЙДИН БЎЛСИН, НАРГИЗА!

«...Инсон қанчалик баркамол бўлса, у яшаётган маскан шунчалик кўрку чиройга эга бўладики, бу унинг халқи, одамлари нақадар бой маънавиятга, яратувчилик куч-қудратига эгалигидан далолат беради. Сен ана шундай юрт ва халқ фарзандисан. Истайманки, сен ҳам улуғ аждодларинг анъаналарини давом эттирасан, ота-онанг каби Ватан учун фидойи бўлиб етишасан».

Юқоридаги сатрлар республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг Тошкент шаҳридаги ўзбек-турк қизлар лицейи ўқувчиси Наргиза Каримовага йўллаган жавоб хатидан олинди.

Энди Наргиза ҳақида. Маълумки, Президентимизнинг махсус Фармони асосида республика ҳудудида ўтган йили еттита ўзбек-турк лицейи очилган бўлса, бу йил уларнинг сони 28 тага етди. Шу жумладан, Тошкентнинг Юнусобод даҳасида ҳозирча яккаю ягона қизлар лицейи фаолият бошлади. Лицейда, ўзбек тилидан ташқари, инглиз ва турк тиллари ўргатилади. Бундан ташқари, одобнома, ...н тарихи, жўғрофия дарслари ҳам ўтилади. Дарслар жонли, қизғин, эркин мулоқотга асосланганлиги билан шўро мактаблари тартибидан буткул фарқ қилади. Инглиз тилини жадал ўзлаштирган ўқувчилар юқори босқичларда химия, физика, математика каби фанларни ҳам шу тилда ўрганади. Бу ерда қизларимизнинг уйдагидек яшашлари, таълим олишлари учун керакли шарт-шароит яратилган. Наргиза Чилонзор туманидаги 200-мактабнинг 6-синфини аъло баҳоларда тугатгач, синов-танловлардан муваффақиятли ўтиб, Тошкентда очилган ана шу илк ўзбек-турк қизлар лицейи ўқувчиси бўлди.

Ҳар тонг мамлакатимиз раҳбарининг лицей биносига кираверишдаги суратига миннатдорлик туйғуси ила боқиб ўтар экан, Наргизанинг ўйидан турнақатор саволлар кечарди. Президентларни оддий одамлар ҳам байрамлар ҳамда туғилган кунлари билан табриклаши мумкинмикин? Оддий одам, масалан, мактаб ўқувчиси мамлакат раҳбарига мактуб ёза оладими? Саволлар бора-бора қарорга айланди. Наргиза юртбошимизга мактуб йўллаб, илм олиш йўлида яратилган имкониятлар учун, ёш авлодга кўрсатилаётган эътибор ҳамда оталарча ғамхўрлик учун миннатдорлик тўла дил сўзларини изҳор этди.

Куни кеча Президент девони ва республика Халқ таълими вазирлигидан вакиллар ўзбек-турк лицейида бўлиб, Наргизага Ислом Каримовнинг жавоб мактубини топширдилар.

— Президентимизнинг мактуби нафақат Наргизага жавоб хати, балки, умуман, таълим соҳасига эътибордир, — дейди республика халк таълими вазири Жўра Йўлдошев. — Энди ана шу юксак эътиборни оқлашимиз керак. Маориф ходимлари, қолаверса, ўқувчиларимиз ҳам бу масъулиятни ҳис этишларини истардим. Чунки, бугунги намунали ўқувчи эртанги куннинг илғор тадбиркори, ўқитувчи ёхуд шифокоридир. Юртбошимиз таъкидлаганидек, Ўзбекистоннинг порлоқ келажагини ёшларимиз яратади.

Бугунги кунда республикамизда барча жабҳалар қатори таълим соҳасида ҳам туб ўзгаришлар, ислоҳотлар бошланди. Ўзбек-турк қўшма лицейлари тажрибасига таяниб, шарқ тиллари, нафис санъат лицейлари, шунингдек, иқтисодий, ҳарбий ва бошқа йўналишларда 50 дан ортиқ лицей очилди. Уларда 17 минг ўсмир таълимнинг янгича усулларида билим олмоқда.

Айни пайтда Халқ таълими вазирлиги Япония, Америка Қўшма Штатлари каби мамлакатлар таълим тизимининг ўзига хос томонларини ўрганиб, илғор тажрибаларни республика таълими соҳасига жорий этиш йўлида изланмоқда.

(ЎзА).

Шу куннинг мавзуида

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ, ЯХМАЛАК!

Қиш қишлигини қилиб, февраль ойида кунлар анча совиб кетди. Бу шаҳар хўжалиги ва фуқаролар учун кўпгина муаммолар туғдирди. Қуйида мутасаддилар шу ҳақда гапириб берадилар.

Ғофир РУСТАМОВ,
Тошкент шаҳар ободонлаштириш бош бошқармасининг муовини.

Қишнинг бундай совуқ келиши ва қорнинг кўп ёғиши транспорт ва йўловчилар учун бирмунча қийинчиликларни келтириб чиқарди. Бошқармамиз хизматчилари ҳар куни кўча ва йўлкаларни кураш, қум ва туз сепиш билан шуғулланишмоқда. Ҳозир бизда 100 та қор курайдиган машина бор. 16, 17 февраль кунлари бу машиналарнинг саксонтаси шаҳар кўчаларидаги қорларни кураш билан банд бўлди. 70 машина эса қор уюмларини шаҳар чеккасига олиб чиқиб ташламоқда. Россиянинг Владимир шаҳридан келтирилган эни 2 метрдан кам бўлмаган йўлкаларни тозалайдиган 12 машинадан саккизтаси йўлкаларни тозаламоқда. 1000 га яқин фаррошлар йўлка ва транспорт бекатларида ишламоқда.

Ҳар куни транспорт ва йўловчилар кўп бўладиган ерларга ўн саккизта машина ёрдамида қум ва туз сепилмоқда. Битта машина бир кунда 50 тоннага яқин қум сепмоқда. Бундан ташқари ҳар бир тумандаги ободонлаштириш бошқармалари ўз ҳудудларига 25 та машина ёрдамида қум сепишмоқда.

Мирзо Улуғбек тумани ҳокимлиги Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманидан ҳудудидаги йўл ва йўлкаларни тозалаш учун учта автогрейдер, тўртта қор курайдиган машина, бешта қум сепадиган ва «КА—700» маркали тирковучи билан 50 тонна қум кетадиган машинани ёрдамга чақирди. Ҳар бир туман ҳокимлиги корхона ва ташкилотлари ҳудудлари атрофини қордан тозалаш топшириғини олган бўлсада, деярли кўпчилик бу ишни бажармаётир. Ҳамма ишни ободонлаштириш ходимларига ташлаб қўйиш инсофдан-ми?

Азиз ЭРНАЗАРОВ,
Тошкент шаҳар давлат автомобиль назорати бошқармасининг ходими, милиция майори.

— Йўлларнинг сирпанчиқлиги туфайли транспорт ҳодисалари кўпайди. Фақат 15, 16, 17 февраль кунларининг ўзида 21 транспорт ҳодисаси рўй бериб 22 киши жароҳатланди. Беш киши эса бунинг оқибатида ҳалок бўлди. Шуни ачиниш билан айтиш мумкинки баъзи транспорт ҳайдовчилар йўловчиларни уриб кетиб унга ёрдам бериш ўрнига жуфтакни ростлаб қолишмоқда. Бизнинг истагимиз бундай ноинсофларнинг машина номерини кўрганлар бўлса тезда милиция ёки шаҳар давлат назорати бошқармасига хабар қилишсин.

Чилонзор туманидаги Халқлар дўстлиги кўчасидаги метронинг Ҳамза станцияси қаршисида 1962 йилда туғилган А. Курсевни машина уриб кетди. У тан жароҳати олиб касалхонага олиб келинди. Юнусобод туманида эса ҳайдовчи А. Мўминов машинаси билан пиёда И. Умаровни туртиб юборган. Ҳайдовчи жабрланувчига ёрдам кўрсатиб, уни касалхонага олиб боришга ёрдам берган. Улуғбек туманидаги Буюк ипак йўли кўчасининг 263-мактаб қаршисида номаълум ҳайдовчи йўловчи М. Поменинани уриб юборган. Натижада пиёда жароҳат олиб 15-касалхонага ётқизилди.

Шуни ҳам айтиш кераккки, болалар машиналар орқасига чирмашиб ўзларининг ҳаётларини хавф остида қолдиришмоқда. Акмал Икромов туманидаги 224-мактаб ўқувчиси М. Мирҳамидов номаълум машина орқасига осилиб жароҳат олган. Сергели-2 даҳасидаги 6-мактаб рўпарасида К. Петрушин ҳам машинага осилиб тан жароҳати олган.

Муҳаммадамин АСОМОВ,
Республика травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтининг бош шифокори.

— Бу йилги қиш анча чўзиладиганга ўхшайди. Азиз ҳамшаҳарларимиз ва меҳмонлардан кўча-кўйда ва транспортга чиқиб-тушишда жуда эҳтиёткор бўлишлари кераклигини яна бир бор эслатиб ўтамиз. Институтимиз ходимлари фақат январь ойининг ўзида яхмалакда йиқилган 428 йўловчига тиббий ёрдам кўрсатишди. Февраль ойининг ўн етти куни ичида 190 аҳоли яхмалакдан шикастланиб касалхонага келтирилди. Шундан 11 таси транспорт ҳодисаси орқали жароҳат кўрганлардир.

16 февраль куни Т. Гарбатенко ишдан қайтаётганда Олой бозори яқинида сирпаниб йиқилиб, оёғи синган. Чирчиқ шаҳридан Тошкентга айланганн келган К. Ҳайдаров ҳам яхмалак натижасида оёғини синдирган. 73-мактаб ўқувчиси Ф. Жўраев эса яхмалак учиш натижасида оёғини синдирган.

Суҳбатдош Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ.

Lillehammer'94

ОЛИМПИАДА КУНДАЛИГИ

◎ Норвегиялик конькида югурувчи Йохан Олаф Косс ушбу олимпиададаги иккинчи жаҳон рекордини ўрнатди. Бир ярим километрлик масофани 1 дақиқа 51,29 сонияда босиб ўтган спортчи иккинчи олтин медални қўлга киритди.

◎ Хоккей бўйича Россия терма жамоаси навбатдаги учрашувда австрияликларни 9:1 ҳисобида енгиб уч турдан сўнг тўрт очко тўплашга эришди. Энди улар чорак финал баҳсларида иштирок этадилар.

◎ Италиялик спортчи Герда Вайссенштайнер чана спорти бўйича бўлиб ўтган синовлардан муваффақиятли ўтиб ўз жамоасига навбатдаги олтин медални келтирди. Россиялик Ирина Губкина еттинчи ўринни эгаллади.

◎ Ҳозирча Россия терма жамоаси ҳисобида учта олтин, иккита кумуш ва иккита бронза медали бор. Тўрт олтин, уч кумуш медални қўлга киритган норвегияликлардан сўнг иккита олтин, битта кумуш, иккита бронза медали билан Италия терма жамоаси умумкоманда ҳисобида учинчи ўринни эгаллаб турибди.

Инсон табиатан шундай яратилганки, у озиқ-овқат, кийим-кечак каби моддий бойликларга қанчалар эҳтиёж сезса, маънавий неъматларга ҳам шунчалар ҳожатманд. Шунинг учун ҳам моддий бойликлар каби маънавий бойликларни яратиш орқасида тирик инсон туради ва у ҳам ўз маҳсулотининг сотилишидан манфаатдор. Зеро, ҳеч бир соҳа иқтисодиётдан ажратилган ҳолда ривожланмайди. Шу жумладан, маданият ҳам. Ана шу мавзу юзасидан Абдулла Қодирий номли Тошкент Давлат маданият институтининг Бошқарув ва маданият иқтисодиёти кафедраси мудири Аҳмаджон Рўзметов билан мусоҳабалашдик.

** Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт*

МАДАНИЯТ— ТАРАҚҚИЁТ КЎЗГУСИ

— Келинг, гарчи бу мавзуда жуда кўп сўз юритилган бўлса-да, маданиятнинг инсон ҳаётида қанчалик аҳамиятли экани ҳақидаги фикрларингизни айтсангиз.

— Биласизми, маданият ҳақидаги тушунча ўзининг мингдан ортиқ талқинига эга. Инсоният тарихи шуни кўрсатмоқдаки, жамиятни ёки давлатни бошқарувчи синфлар мавжуд маданиятни ўз мафкурасига мослаб талқин этганлар. Қайси бир давлат маданият ривожини ўйламас экан, у албатта инқирозга юз тутади. Собиқ Иттифоқ ўзининг бепоён ерлари, табиий ресурслари ва ишчи кучлари билан Европа ҳамда Осиё мамлакатларидан бир неча жаротаба устунлигига қарамасдан халқининг фаровон турмуш кечиришига, жаҳон тараққиёти билан бир хилда қадам босишига эриша олмади. Натижада парокандаликка учради. Инқирознинг асл сабаби эса халқ маданий даражасига чинакам эътиборнинг йўқлиги эди. Ҳозир тараққиёт чўққисига кўтарилган Олмония, Япония, Жанубий Корея, Малайзия, Сингапур сингари мамлакатлар ўзларининг табиий бойликлари оз ёки умуман бўлмаса-да, халқнинг маданиятига таяниб ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ютуқларга эришмоқда.

— Маданият соҳасининг моддий таъминоти Сизнингча қандай бўлиши керак?

— Маданият соҳасининг молиявий таъминоти халқаро ҳуқуқий меъёрлар даражасида олиб борилиши ва у жаҳон иқтисодий мулкчилик принципларига тўла жавоб бериши керак. Маданият муассасаларининг маблағ таъминоти икки йўналишда олиб борилиб, уларни давлат бюджети ва маҳаллий бюджетлар орқали таъминлашни давом эттириш мақсадга мувофиқдир. Маданият халқ хўжалигининг таркибий қисмларидан бири эканини ҳисобга олиб, унга чет эл инвестицияси ва бозор механизмларини жорий қилиш зарур. Тадбиркорликнинг барча турларига кенг йўл очиш, маданият ишининг мазмуни ва хусусиятларидан келиб чиқиб, бу муассасаларни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш даркор.

Аммо уларнинг ҳаммасини давлат тасарруфидан чиқариш тўғри бўлмасди. Миллий бойлигимиз бўлмиш маданий ва тарихий обидалар, республика миқёсидаги музейлар, Алишер Навоий номидаги кутубхона ва шунга ўхшаш муассасалар, табиийки, давлат тасарруфида қолиши керак. Бундан ташқари маданият соҳасида майда бизнес таркибига кирувчи анъанавий ишлаб чиқариш шакли бўлган халқ бадиий ҳунармандчилигини ривожлантириш ишларини кечиктирмаслик керак. Бу билан биринчи галда ота-боболаримиз қадимдан яратиб келган миллий анъаналаримизни қайта тиклаб, у орқали халқимизнинг эстетик ва ахлоқий тарбиясига катта ҳисса қўшиб, ўз навбатида етиштирилган маҳсулотларни истеъмол бозорида сотиб, даромад ҳам келтирган бўламиз. Лўндароқ қилиб айтганда, маданият муассасалари қошида бадиий санъат намуналари ишлаб чиқариш корхонасини очиш замон талаби бўлмоқда. Бозор иқтисодиёти даврида маданият соҳасидан олинадиган солиқлар миқдори ва турларини ҳам қайта кўриб чиқиш вақти келди. Чунки кейинги йилларда театр, концерт ва цирк томошаларига кириш чипталари солиқлар оқибатида ошиб кетди. Маданият муассасалари учун имтиёзли солиқ белгилаш ёки уларни солиқлардан озод қилиш яхши натижалар берган бўлар эди.

— Хорижий мамлакатларда бу масалалар ўз ечимини қай тарзда топган?

— Маданият соҳасининг молиявий истиқболини биз ғарб мамлакатлари тажрибасида кўрамиз. Уларда маданият ўчоқлари хусусий, миллий ва муниципал шаклларда ривожланиб, асосий оғирлик хусусий маданият муассасалари зиммасига тушмоқда. Албатта маданият шохобчаларининг ҳаммаси ҳам бир текисда ривожлана олмайди. Жумладан Олмонияда «Бюргерхаузов» номи билан клублар ривож топган бўлса, бошқа мамлакатларда театр, мусиқа, цирк соҳалари билан бир қаторда истироҳат боғлари даромаднинг асосий манбаи сифатида амал қилмоқда. Бугунги кунда Америка Қўшма Штатлари ва Канадада 200 га яқин истироҳат боғлари бўлса, охирги 20 йил ичида Японияда 250 та, Хитойда 30 та шундай масканлар янгидан барпо қилинди. Ҳозирга келиб Флорида штатидаги «Уолт Дисней дунёси» номли боғ ўрта ҳисобда 425 миллион долларга баҳоланмоқда. У 11.322 гектар майдонни эгаллайди. Бу боғда 1971—1986 йиллар орасида 230 миллион одам дам олган. Бир йилда 15,3 миллион, бир кунда эса бу жойга 42 минг одам кириб чиқмоқда. Боғдан олинадиган даромад манбаини асосан учга бўлиш мумкин: биринчидан, қўшма корхоналар ва чет эл тадбиркорлари билан ҳамкорликда топилган даромадлар. Иккинчиси, боғ саҳнини ҳар хил компанияларга ижарага бериш эвазидаги даромадлар. Масалан, Калифорния штатидаги Анахеим боғида 15 минг ўринга эга бўлган 120 та меҳмонхона, 450 та ресторан-кафелар мавжуд. Учинчиси, боғга кириш пулли бўлиб, чипталар нархи аҳолининг турли қатламларига мос равишда табақалаштирилган ҳолда белгиланади.

— Ўз вақтида маданият пулга сотилмайди, деган фикр халқ онгига сингдирилган эди. Менимча, ҳеч нарса текинга келмайди. Маънавий бойликларнинг баъзиларидан (турли тўгараклар, кутубхоналар, маърузалар) текинга фойдаланиш оқибатида маданиятимиз қадрсизланиб, пасайиб қолмадимикан? Сиз нима деб ўйлайсиз, маданият пулга сотиладими?

— Очиғини айтганда, маданият «маҳсулот»лари бугунги кунгача пулга сотилган, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Сиз театрга, концертга, цирк томошаларига бепул кирганмисиз? Тўғри, баъзи бир соҳаларда текин хизмат уюштирилди. Аммо улар бу қадар аҳамиятли эмас. Жамиятимиз бозор иқтисодиётига ўтиши муқаррар экан, маданият соҳаси ҳам иқтисодий эркинлик, мустақил иқтисодий фаолият юритишга ҳақлидир. Маданият муассасалари ва маданият ходимлари ўз фаолиятларини соғлом рақобат асосида олиб боришлари лозим. Шундай бўлгач, эндиликда томошабинга (харидорга) манзур бўладиган маданий тадбирлар яратишлари зарур. Халққа тушунарли бўладиган, миллатни тарбиялайдиган, мафкурамизга мос келадиган маданий маҳсулотлар ишлаб чиқариб, уни маданият бозорида сота олишлари зарур. Бундан буён маданият соҳаси ўз молиявий имкониятларидан тўлақонли фойдалана олишини таъминлаш зарур.

Суҳбатдош Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

** Абдулла Қодирийнинг 100 йиллиги олдидан*

АДИБ САБОҒИ

Яқинда Ўзбекистон телевидениеси орқали биринчи бор «Равот қашқирлари» бадиий фильми берилди. Мен у кунга қадар ҳам «Равот қашқирлари»ни бир неча бор кўргандим. Ҳар гал бу фильмни томоша қилаётганимда ёнимда Қодирий домла ўтиргандек ва менга кинонинг ютуқлари, муваффақиятлари, камчиликлари, унинг ўзбек киносидаги ўрнини сўзлаб бераётгандек бўладилар.

1929 йилда «Қизил Ўзбекистон» газетасида Абдулла Қодирийнинг «Равот қашқирлари» ҳақидаги тақризи босилиб чиқди. Ўша даврнинг кўзи билан қарайдиган бўлсак, тақриз анча шов-шувларга сабаб бўлган: ўзининг ҳаққоний фикри, чуқур таҳлили, ўзбек киносидаги аҳамияти ва буни жуда узоқ давом эттириш мумкин.

Қодирий ўз мақоласида ўзбек киносида миллийликни асос қилиб олган. Фильм қанча миллий бўлса, у шунчалик муваффақиятлар поғоналари бўйлаб юқорилаб кетаверади.

Минг афсуски, ана шу ҳақиқат устига 70 йил тупроқ тортдик. Ҳақиқат эса... Йўқ у кўмилмаган, ҳозирда у яна Абдулла Қодирий сўзлари билан бизга тик қараяпти.

Орадан анча йиллар ўтиб кетган бўлса-да, Қодирий домланинг «Равот қашқирлари» тақризи худди кечагина ёзилгандек: фикрлар эскирмаган, моҳият йўқолмаган, ҳали тўла ҳал қилинмаган муаммолар устида тўхталиш.

Тақризнинг оддийгина жумлалари фильмни тўла тасаввур қилиш имкониятини беради.

Қодирийнинг Гафиз ўртоқнинг бу кинода «ҳаёт йўқ» деган сўзларига бир зарб билан «хаёл йўқ, ҳаёт бор», деб жавоб бериши, «Равот қашқирлари»ни ўзбек ҳаётига яқин ишланганлигидан далолат беради, гарчи режиссёрни, оператор ва кўпгина образларни бошқа миллат вакиллари яратган бўлсада.

Фильмдаги Жалил билан Кароматнинг бир-бирига бўлган муҳаббати ҳам такрорий саҳна эмас, балки ўзига хос, бошқа севишганларга ўхшамаган равишда: уларнинг бир-бирига қарашлари, Каромат бибининг уялиб қочиб кетишлари ва Жалилга етишиш учун Содиқ билан ака-сингил тутинишлари...

Каромат бибини бойга узатишади. Қарзларини тўлолмаган Юсуф ўз қизини бойга беришга мажбур бўлади.

Мен ана шу лавҳаларни ҳар гал кўрганимда Қодирийнинг ушбу сатрлари миямда чарх ураверади: «Узатилаётган қиз куёвникига кетаётганда ҳаммадан аввал аравага биринчи бўлиб чиқиб олмайди».

Бу оддий ҳақиқатни ўзбекнинг етти ёшидан етмиш ёшигача билади. Кинода эса айнан шунинг тескариси бўлган.

Уйланаётган қари бойга исириқ солишади.

1929 йилда «Правда Востока» газетасида Жўрабоев деган шахс ана шу эпизодни олиб ташлашларини ёқлаб чиққан.

Қодирий домла эмас, агар Жўрабоев Жўрабоев бўлса ҳам (унинг ўзбеклигига шубҳа билан қараб), ўзбекнинг бу урфини, яъни келинникига кетаётган куёвга исириқ солиш лозимлигини уч яшар ўзбек боласи ҳам билишини билмасмикан, дейди. Агар билмаса, Жўрабоев ёки ҳеч тўйига бормаган, ёки онасидан етим қолиб, ғайридинлар қўлида тарбия топган дейди.

Тақризда Қодирий домланинг бу каби аниқ фикри, нуқтасига етиб борадиган таҳлили нафақат ўқувчини, балки ҳар бир актёр, ҳар бир режиссёрни чуқур ўйга толдиради ва ўз устида ишлашга мажбур қилади.

Қодирий ҳар қандай одамга бир сўз билан таъриф бериб қўйган.

«Содиқда талант мўл кўринади». Унинг Содиққа берган шу таърифи ҳар қандай мақтовлардан устун туради.

Кинода ўзбек ҳаётига яқин ишланган эпизодлар жуда кўп.

Балки ана шунинг учун у Қодирийни ўзига ром этиб, қўлига қалам олишга мажбур қилгандир.

Кароматни узатишгач, Жалил тоққа кетади ва босмачиларга қўшилади, паноҳ излаб, Содиқ бўлса большевиклар сафига киради. Кароматнинг эри, бой ана шу босмачиларга қурол-яроғ етказиб туради. Қийналиб кетган Кароматни бойдан олиб қочиб кетаётганларида Содиқ ва унинг дўстларини босмачилар бойнинг буйруғи билан тутиб олиб, ҳибсга олишади. Жалил билан Содиқ яна шу ерда учрашишади. Содиқ бор гапни Жалилга гапириб беради.

Домла Қодирий: «Ўзбекнинг уятсиз бойи, камбағал деҳқони, Каромат бибиси, домла имоми, тўй ҳашами, ерсиз камбағал деҳқоннинг онгсизлигидан фойдаланиб, ўзи каби қашқирлар подасини тузган босмачисини кўрдим».

Бир ёнда Содиқ, у ёнда Жалил дўстлари билан Кароматни қутқазиб олишади ва фильм Каромат билан Жалилнинг қўл бериб, бир-бирига мамнун ва самимий жилмайиб туриши билан якунланади.

Қодирий: «Сўзимнинг охирида ўзбек давлат киноси биринчи қадамини озгина хато билан, аммо келасидаги муваффақиятига бизни ишонтирган ҳолда бошлади» деб ёзади. Буюк адибнинг ҳисларини, фикрларини жунбушга келтирган «Равот қашқирлари» картинаси муҳаббатни куйлаши билан ҳеч қачон эскирмайди, замондан ортда қолмайди. Абдулла Қодирийнинг «Равот қашқирлари» ҳақидаги тақризи ҳам ҳамиша биз билан бирга, бизга сабоқдир.

Нилуфар УМРЗОҚОВА.

Бектемир туманидаги 290-ўрта мактабда туман биринчилиги учун «Йил тарбиячиси» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Ўзига хос ижодкорлик, билим ва зукколик талаб этилган бу беллашувда 572-болалар боғчаси тарбиячиси Малоҳат Пайғамбарқулова биринчи, 581-болалар боғчаси тарбиячиси Лайло Конратбоева иккинчи, 575-болалар боғчаси тарбиячиси Муаззам Ғофурова эса учинчи ўринни эгаллашди. Ушбу тадбирга ҳомийлик қилган Тошкент автомобиль транспорти эксплуатацияси корхонаси, «Иргидромаш» заводи, «Матонат» кичик корхонаси ҳамда «Тараққиёт» тижорат ва ишлаб чиқариш маркази кўрик-танлов қатнашчиларини рағбатлантириш мақсадида уларга совғалар тақдим этди.

Усмон Усмонов сурати.

** Олимлар тажрибахонасида*

МИЛЛИОН АСРЛИК ШОХБУТОҚ

Бундан бир неча ўн миллион йил муқаддам ҳозирги яшаб турган диёримизнинг иқлими, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг қай даражада бўлганини тасаввур қилиш қанчалар мушкул бўлмасин бу иш барибир кишини қизиқтирмай қолмайди. Айниқса Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли Ботаника илмий текшириш институтининг палеоботаника тажрибахонасида олиб борилаётган тадқиқотлар билан оз бўлса-да танишган одам ўсимликлар оламининг нақадар ўзгарувчанлигидан ҳайратга тушади.

Қадимий ўсимликларнинг қазилма қолдиқлари устида тадқиқот олиб борувчи бу тажрибахона (палео — юнонча «қазилма» дегани) ўз изланишларини уч йўналишда олиб боради. Биринчиси, қадимги ўсимлик қолдиқларининг тошга айланган шаклини текшириб, у қандай ўсимлик экани, қайси даврга мансублиги, қаерда ва қай ҳолатда ўсгани аниқланади. Ўсимлик ёғоч қолдиғининг тошга айлангани қанчалар ҳайратланарли бўлмасин, бу — ҳақиқат. Тажрибахонада сақланувчи 130 миллион йил аввал биз яшаётан ҳудудда барқ уриб ўсган нинабаргли дарахт шоҳбутоғини кўриб, унинг қурт еган ёғочми ёки илматешик тош эканлигини ажратиб бўлмайди. Ушбу ёғоч шу қадар қаттиқ ва кўринишига ярашмаган ҳолда оғирки, унинг ёрдамида ҳар қандай қалинликдаги михни қоқиб қўйиш мумкин.

Қадимий ўсимлик қолдиғини аниқлашнинг иккинчи йўли ўша ўсимлик қолдирган барг изига қараб тадқиқот ўтказишдир. Иқлимнинг даврий ўзгаришлари оқибатида баъзи ўсимликлар тупроқ, асосан лой остида қолиб кетади. Гарчи ўзи йиллар давомида чириб кетса ҳам лойда (тоғ жинсларида) унинг изи қолади. Лой эса бора-бора нақшинкор тошга айланади ва ундаги изга қараб ўсимлик тури аниқланади. Баъзи бир ўсимликлар узоқ давр мобайнида тупроққа шу қадар чуқур сингиб кетадики, унинг қолдиқларини ажратиб олганда бир сиқимгина чанг олиш мумкин холос. Ана шу чанг ҳам анча маълумотлар бериши мумкин ва у тадқиқотнинг учинчи йўлидир.

Тажрибахона мудири, биология фанлари доктори Рўзиқул Худойбердиевнинг айтишича биз яшаб турган ҳудуд бундан 100 миллион йил муқаддам Ўрта ер денгизининг шарқий қисми билан қопланган эди. Фақат ҳозирги Бухоро, Самарқанд ва Навоий вилояти ҳудудларида Букантоғ, Авминзотоғ, Етимтоғ, Қулжуқтоғ каби тепаликлар мавжуд бўлган. Ана шу қуруқликларда метасеквоя, таксодиум, гинкго, мамонт дарахтлари ўсган. Бугунги кунда уларни дунёнинг фақат субтропик зоналарида учратиш мумкин. Ҳозирги Қизилқум саҳроси ўрнида ўша пайтларда қуюқ ўрмон шовуллаб турган. Тадқиқотлар натижасида бу жойда ҳозир Африкада ўсадиган араукария ўсимлигининг қолдиқлари топилган. Яна бир қизиқ ҳолат: ҳозирда ариқ бўйларида ўсадиган қирқбўғимлиларнинг бундан бир неча ўн миллион йил илгари дарахтсимон тури ҳаёт кечирган. Ҳозир улар Жанубий Африка, Жанубий Америка ва Австралияда ўсмоқда. Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, ўша даврда юртимиз иқлими анчайин иссиқ бўлиб, тропик зонадан ҳеч қандай фарқи бўлмаган.

Тажрибахонада ҳозирги кунда ўсимлик дунёсининг бир қанча турлари, жумладан нинабаргли дарахтларнинг хиллари, таксиодиум ўсимлигининг қадимий вакиллари чинор, чилонжийда, татим, ёнғоқ, терак, хурмо, анжир, қайрағоч, қарағай, узум кабиларнинг тошга айланган қолдиқлари, чанглари, улар из қолдирган жисмлар сақланади. Наботот дунёсининг ушбу вакиллари тупроғимизнинг эрамиздан аввалги 90—60 миллион йилги ҳолатидан маълумотлар беради.

Ўтказилаётган тадқиқотлардан кўзланган асосий мақсад — тупроғимиз нималарга қодир эканини билиш, яъни ер юзидаги ўсимлик турларининг қайсилари эрамиздан аввалги юра ва бўр даврларида Марказий Осиёда ўсганига қараб уларни яна шу ерга келтириб экиш ва улардан турли мақсадларда фойдаланишдир. Масалан, турли маъракаларда дамланадиган катта қозон ошларига зарчўба ўсимлигининг илдиз меваси солинади. Унинг ўзи ҳозирда Ҳиндистон ва Вьетнамда ўсади. Олиб борилган изланишлар натижасида ушбу ўсимлик билан бир жамоада ўсадиган бошқа ўсимликлар қолдиқлари топилди. Шунга кўра тажрибахона ходимлари томонидан келтириб экилган зарчўба кутилган натижани ҳам берди. Чунки иқлим ўзгаргани билан тупроқ ушбу ўсимлик учун бегона эмас. Бундан ташқари ҳозирги кунда изланишлар натижалари шаҳримиздаги Ботаника боғида субтропик ва тропик зоналарда ўсадиган бир қанча дарахт ва буталарнинг турларини парваришлашга имконият яратди.

Мажид РАИМОВ.

** Ажойиботлар қомуси*

ТОШХЎРЛАР

БИРОВ биров билан, айниқса дилида кек сақлайдиганлар билан эҳтиёт бўлиб сўрашади. Чунки панд еб қолиши мумкин-да. Ҳатто ундан тезроқ нарига қочишни ҳам ўйлаб қолади. Чунки орқасидан тошнинг ғириллаб қолиши ҳеч гап эмас-да...

...Тузоқ ёки қопқонга одатда емиш қўйилади. Лекин Окадаги қўриқхонада қарқур учун қўйилган тузоқ ғайри оддий бўлади. Чўп-хаслардан ясалган уя шундоққина ўрмондаги сўқмоқ йўл ёқасига қўйилади. Тузоққа хўрак ўрнига оддий дарёнинг майда тошлари териб қўйилади.

Ўрмон қушларини бошқа нарса ўзига жалб этолмайди. Қарқур учун емиш ўрмонда тиқилиб ётибди. Лекин улар жуда ҳам дағал. Уларни майдалаб ютиш учун эса қарқурнинг тиши йўқ. Буни қарангки, қодир табиат бунинг ҳам иложисини топибди: қарқур ошқозонидаги овқат тош тўқмоғи остида майдаланиб, ҳазм бўлади.

Қарқурлар тошхўрликда ёлғиз эмаслар. Товуқлар ҳам тош ютишда бўш келишмайди. Майда қушлар эса қум доналарини ютадилар. Шўнғийдиган ўрдаклар эса сув тубидаги қаттиқ сочма ўқларни тош ўрнига ютадилар. Ўқ бўлгандан кейин заҳарли — ўрдакка ҳам осон эмас. Сочма ўқ тегса ҳам ўлади, уни ютса ҳам ўлади. Хайрият, юракли одамлар бор: сочма ўқлар билан милтиқ ўқлашни тақиқловчи қарор чиқди. Ҳозирча Америкада.

Тимсоҳларни тош ютиш бобида оғир вазнлилар деб атаса бўлади. Лекин овқатни улар бемалол ҳазм қилишади. Тош ютмаса сув остида тимсоҳ узоқ вақт ётолмайди. Тош бунда оғирлик вазифасини ўтайди.

Бошқа жониворлар ҳам тошга ружу қўйишган. Африка қузғунлари тошни тумшуқларида ушлаб юришади. Буни қарангки туяқуш тухумини улар ўлгудек яхши кўришади. Қушларнинг тумшуғи унинг қалин қобиғини янчишга кучи етмайди. Қузғунлар тухумни тошбўрон қилишади. Охири ёрилмагунча қўйишмайди. Энг ажабланарлиси тош билан тухум ёришни катта қузғунлар ёшларига ўргатишармикин ёки бу одат туғма бўлармикин? Олимларнинг кузатишича, ҳатто табиатдан ажратиб қўйилган ҳолатда дунёга келган қузғун боласи ҳам туяқуш тухумини кўрганда тош қидириб қоларкан...

Бошқа ҳолатларда тош меҳнат ва жанг қуроли ўрнини босади. Шаҳзода Уильям ороли яқинида (Аляска атрофларида) яшовчи каланлар доим сувда қорнини осмонга қилиб ётиб, дам олади. Қизиғи, панжаларида тош ушлаб ётишади. Калан тошини жуда эҳтиёт қиларкан. Сабаби чиғаноқ қидириб сувга шўнғиганда, тош жуда керак бўлади. Чиғаноқни тош билан уриб майдалайди.

Шимпанзе учун тош отиш қуроли ўрнини босади. Ленинградлик биолог олим Леонид Фирсов ҳикояси, айниқса, қизиқ. «Бизнинг кичкинагина «маймунлар ороли»га келиб тушганимиз уларнинг ғашига тегди. — деб ёзади олим, — улар аввал дарғазаб қийқиришиб қирғоқ бўйлаб чопиб юришди. Сўнг тош отишга ўтишди».

Худди шундай манзара Ҳиндистон пойтахти Деҳлида ҳам бўлиб ўтганди. Одатда маймунлар бор жойга дарров одамлар йиғила қолишади. Лекин одамларнинг ҳаддан ташқари кўпайиб кетгани икки шимпанзенинг жонпонини чиқариб юборди. Маймунлар қўлларига тушган нарсани одамларга ота бошлашди. Бировларнинг боши ёрилди, ғурра бўлди, кўздан ажралди. Лекин одамлар кўпайса кўпайди-ки, камаймасди.

Шимолий қутб томонларда ғалати бир ҳикоя оғиздан-оғизга кўчиб юради. Ғозлар тўдаси, парвоздан тўхтаганда албатта қоровул қўядилар. Ҳамма хотиржам ухлайди. Лекин қоровул ғозлар оғизларига тош тишлаб, сергак юришади. Мабодо, кўзлари илинса тош тумшуқларидан тушиб кетиб, ҳушёр тортишади.

Антарктидада ягона қурилиш материали бу — тош. Қирол пингвинлари совуқда тухум қўядилар. Улар уя қуришмайди. Тухумни бағрига босиб юриб, жўжа очадилар. Бошқа пингвинлар эса ноябрь-декабрь ойларида уя қуришади. Тошдан тағин. Уларни топиш керак. Она пингвин тухум босиб ўтирганда ота пингвин ўз жуфти ҳалолига тош қидириб юради. У гўё сайр қилиб юргандек кўринсада, фикри-зикри қўни-қўшниларнинг уясида бўлади. Биронтасининг сал кўзи шамғалат бўлдими, бас, шартта уясидаги тошни оладию қочади. Унинг уясидаги тошни ҳам бошқа бировлар шу тарзда ўғирлайди. Шу тарзда тошлар уядан уяга кўчиб юради. Лекин биронтаси бировбирови билан уришмайди. Қонун шунақа.

...Қўйнида яширин тош олиб юришни, у билан энг эзгу туйғуларни, олижаноб қалбларни яралашни эса биз — одамлар кашф қилганмиз. Тош тош бўлганига бизнинг қўлимизга тушиб, пушаймон егани тўғри бўлса керак.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ.

Республика трикотаж буюмлари модалар уйининг тажриба цехида кўплаб юқори малакали тикувчилар меҳнат қилади. Бу цехнинг аксариятини ёшлар ташкил қилсада, аммо улар тикиб чиқарган ҳар бир тайёр маҳсулот назоратдан яхши ўтади. Бу, албатта, уларнинг тиришқоқлиги ва ўз касбига бўлган меҳр-муҳаббат туфайли бўлса керак. Цехда айни вақтда мавсумий устки трикотажларни тикиш билан бирга яқинда бўлиб ўтадиган «Мода—94» Халқаро фестивалига ҳам катта тайёргарлик кўрилмоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) 4-даражали тикувчи Мастура Муҳитдинова, бригадир Мастура Ҳакимова ва Шоҳиста Акромшоевалар.

Виктор Багаев сурати.

** Билиб қўйган яхши*

МАКИЁН КЕРАКМИ, ХЎРОЗМИ?

КЎП кишилар тухум бостириб жўжа чиқаришда макиён чиқишини кўпроқ умид қилади. Бунинг учун тухумни обдон танлаш лозим. Баъзи тухумнинг учи учлик бўлса, баъзиларининг учи юмалоқроқ бўлади. Бир товуқ бир ойда 20 та тухум туғса, унинг ўн бештаси учлик, бешта тухуми учи юмалоқ бўлади. Жўжа кўпайтирувчилар буни яхши биладилар, тухумни яхшилаб текшириб кўрадилар. Учи учлик тухумни бостирса хўроз, учи юмалоқ тухумни бостирса, макиён жўжа чиқар экан.

ТУХУМНИ САҚЛАЙ ДЕСАНГИЗ

ТУХУМНИ замча эритмаси ичига қисқа муддат солиб қўйсангиз, узоқ муддат бузилмай туради. Янги тухумни ҳатто уч юз кундан ортиқ сақлаш мумкин экан.

ТАОМНИ КЎП ЕСАНГИЗ...

МУТАХАССИСЛАРНИНГ фикрига кўра таомни ҳаддан ортиқ кўп еганда мияда ланжлик пайдо бўлар экан. Баъзи кишиларнинг таомдан кейин ухлаш одати бор. Бу эса қоннинг ошқозон ва ичакда йиғилиб қолишига, одам ҳоргинлик ҳис қилишига олиб келади. Мутахассислар миянинг тез қаришида таомни кўп истеъмол қилиш сабабчи деб тушунтирадилар. Ҳатто кўп таом истеъмол қилиш мияда қоннинг қотиб қолишига ҳам сабаб бўларкан.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

** Сиз кутган учрашув*

РУҲ ГУЛИНИНГ ЯПРОҚЛАРИ

(Суратлар билан суҳбатлар)

СУРАТ қаршисида узоқ туриб қоламан.

— Ҳа, — сўрайди Отелло, — нима қилиб турибсан?

— Мен Аброр Ҳидоятовга маҳлиё бўлиб қолибман.

— Аброр Ҳидоятов? Ким у зот? Мен — Отелломан. Муҳаббат ва рашкдан сабоқ керак бўлса берай.

...Жимгина узоқ тикиламан. Отелло ҳам олиб қочади нигоҳларини. Беихтиёр у қараган томонга қарайман. Олисдаги бурчакдан кўзимга қотмадан келган бир сиймо кўринади. Бизга сари яқинлашади, яқинлашади.

— Бу суратни сиз ишлаганмисиз?

— Шундоқ. Бирон саҳви борми?

— Бор. Аброр Ҳидоятовни излаб тополмаяпман. Отелло-ку бу.

— Отелло, ҳа Отелло. Аброр ака Отеллога айланиб кетган-ку. Хабарингиз йўқми?

Жуда ҳам кўп суратларни кўрганман. Ҳар бирида бир инсон сиймоси муҳрланган: деҳқон, ишчи, шифокор, қиз бола, ўғил бола. — Санаб адо этолмайман. Ҳаммаси бизнинг замондошларимиз саналади. Ҳаммасининг чеҳрасида ўзига хос белги, из мавжуд.

— Йўл бўлсин, ота?

— Далага. Кетмон кўтариб шаҳарга томошага бормайдиларку.

Забардаст гавдали, чеҳрасида ғурур балқиб турган кишига ҳайрат ва завқ билан қарайман. Яктагига ғайрати сиғмаётгандек унинг. Ортида кўм-кўк яшнаб турган далалар. Мен ҳам отанинг ёнига, суратга кўчаман гўё.

— Сен қаёққа?

— Сиз билан бир далаларни айланиб келай.

— Ҳа-а, саҳарда далаларни кезиш жуда ҳам гаштли. Айниқса ўзинг пешона терингни тўккан пахтазорлар дилингга ором бағишлайди. Ўзинг ҳеч дала айланганмисан?

— Болалигим далада ўтган.

— Ундай бўлса далалар бошига борсанг эгатлардан шилдираб оқаётган сувларни кўрсанг юрагингга шундай соғинч қўнадики...

Яна суратга қарайман. Энди у менинг кўзимга бободеҳқон Назар али Ниёзов эмас, балки ўз ишининг, ер илмининг билимдони бўлиб кўринади. Манглайидаги, юзидаги ҳар битта чизиқ ақл-заковат изи бўлиб кўринади.

Яна ўша олис бурчакдан қотмадан келган сиймо сузиб чиқиб келади. Мен сари оҳиста одимлайди.

— Бу суратни ҳам сиз ишлаганмисиз?

— Шундоқ. Бирон саволингиз борми?

...Суратга қарайман... Худди эгатларда болалигим жилва қилгандек, ўйинқароқлигим жо бўлгандек...

— Йўқ... Саволим йўқ...

Сурат чизиш бир қараганда осондек туюлади. Аслида ҳам шундаймикин? Кишини ўзига ўхшатиб чизиш билан иш битса кошки эди. Лекин мусаввирнинг иккинчи бир муҳим вазифаси ҳам бор. Портрет эгасининг сийратини ҳам унинг чеҳрасида акс эттириши керак. Бу осонликча кечмайди. Қаҳрамон билан неча кун, неча тун ҳамроҳ бўлиши, унинг қалбини чуқур билиши, орзу-армонлари билан ошно бўлиши керак. Шундагина суратдаги қаҳрамон сийрати кўз қарашларда, манглайдаги ажинларда, қош-қовоқда балқиб туради.

— Салом онажон! Нима қилиб ўлтирибсиз?

— Ҳе, болам. Хаёл сураман десанг сабаб бисёр. Дунёнинг пастбаландини ўйлаб хаёлга толибман.

— Ҳайтовур жуда ғарқ бўлиб ўтирибсиз.

— Ўйламай десанг, ўйлатади бу дунё. Орқамда узундан узоқ йўл бор. Олдинда билмайман қанча сўқмоқ бор.

— Узоқ умр кўрасиз онажон.

— Илоҳим айтганинг келсин, болам. Етдим деганда йиқилмай ишқилиб.

Яна суратга тикиламан. Яна ўша олис бурчакдан қотмадан келган сиймо сузиб чиқади. Оҳиста мен сари одимлайди.

— Онамнинг сурати, 1945 йилдан бери то 1954 йил гача неча марта қайта-қайта ишлаганман.

— Менинг онамга ҳам ўхшар эканлар.

— Оналарнинг ташвиши, дарди бир хил, чеҳралари ҳам бир хил бўлади. Уларга тинчлигу, фарзандлари омон бўлса бас.

— Илоҳим қўлларингиз дард кўрмасин, уста.

Яна суратга тикиламан. Яна сурат жонланади:

— Айтганинг келсин, болам. Майли менинг қўлим оғрий қолсин.

Шу онда мусаввирга ҳавасим келиб кетди.

Замондошингни суратини чизиш балки осон кечар. Лекин буюк ўтмишдошингни-чи? Унинг табаррук сиймосини қандай чизмоқ мумкин? Ахир у билан бирга ўтириб, чойлашиб, суҳбат қурмаган бўлсанг?! Характерини ўрганолмасанг?! От минганми, тахтравонда юрганми —билмайсан. Лекин юрак қурғур қўймайди. Уни чизишинг керак. Унинг табаррук сиймосини яратишинг керак.

— Ассалому алайкум пири устоз.

— Ваалайкум ассалом бўтам, хуш кўрдик.

— Устоз, табаррук чеҳрангизга қарайману юрагим ҳаприқиб кетяпти. Худди тасаввуримдаги Ҳазрат Навоийсиз. Чеҳрангизда соҳибқирон бобомнинг қатъияти, кўзларингизда Мирзо Улуғбекнинг донишлиги барқ уриб турибди.

— Авлодмиз-да, бўтам. Авлодлардан яхши унсурлар суяк суради, деган машойиҳлар.

— Барча яхши хислатлар сизда намоён пири устоз.

— Нечук ундай деюрсан бўтам?! Мен ҳам худонинг бир бандасиман. Нуқсоним бўлмоғи тайин.

— Биз Алишер Навоий Ҳазратни бенуқсон кўрамиз. Ҳаётда ҳам, ижодда ҳам, суратда ҳам.

— Бу энди мусаввирга айтиладиган ҳамду сано, бўтам.

Яна ўша олис бурчакдан қотмадан келган сиймо сузиб чиқади. Мен сари оҳиста одимлайди.

— Алишер Навоий Ҳазратга иззатим бениҳоя.

— Қандай яратдингиз, буюк сиймо суратини?

— Аввало Маҳмуд Музаҳҳибга таъзим. Сўнгра бардошимга, иродамга. Ҳатто бир гал пири устоз кулбамга меҳмон ҳам бўлганлар. Тушимда.

— О, ҳазратимнинг сизга меҳри тушган эканда, уста.

— Балки. — Хаёлан сўзланди қотмадан келган сиймо. — Балки ишимни кузатгани келгандирлар. Катта Бахт шунинг ўзи ҳам.

75 ёшга кирган Ўзбекистон халқ рассоми Абдулҳақ Абдуллаевни Ўзбекистонда портрет суратлари устаси дейишади. У чизган портретлар шундай жонлики, асти қўяверасиз. «Абдулҳақнинг портретлари ўзбек маданиятининг ажралмас бир қисми» — бу Ўзбекистон халқ рассоми Чингиз Аҳмаровнинг сўзи. «Абдулҳақ Абдуллаев ҳаётини, орзу истиқболини ижод алангаси билан абадий боғлаган мусаввирларимиздан», — бу Ўзбекистон халқ рассоми Лутфулла Абдуллаевнинг сўзи.

Абдулҳақ Абдуллаев — наздимда ажойиб руҳият гулига ўхшайди. Унинг суратлари эса шу руҳ гулининг япроқлари.

Мусаввирнинг суратларидан ҳаётга муҳаббат уфуриб турибди. Муҳаббат эса мангу яшайди.

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТЛАРДА: Абдулҳақ Абдуллаевнинг «Аброр Ҳидоятов Отелло ролида» ҳамда Навоий суратларидан кўчирма.

** Наботот оламида*

ДАРД ОЛУВЧИ БЕҲИ

Беҳининг ёввойи ва экиладиган тури мавжуд бўлиб, асосан Кавказ, Марказий Осиё, Қримда ўстирилади. 4 минг йил муқаддам экинлаштирилган. Ўзбекистонда мавжуд бўлган беҳизорларнинг 80 фоизи Фарғона водийсидадир. Беҳи нави турлича: нок беҳиси, Қува беҳиси, нон беҳи, баҳри беҳи ва бошқалар.

Абу Али ибн Сино беҳи мевасидан тайёрланган дамламани ва қайнатмани ич кетишини тўхтатувчи, иштаҳа очувчи, пешоб ҳайдовчи омил сифатида қўллаган. Айниқса, чўғга кўмилган беҳи яхши ҳазм бўлади. Беҳи сувига асал қўшиб тановвул этилганда сурункали жигар хасталигини даволашда ёрдам беради.

Беҳи терни тўхтатади, нафас органлари учун фойдали. Чанқоқни босади, қусишга қарши фойда қилади. Беҳи шираси астма, қон тупуриш ва бошқа касалликларга, уруғидан олинган шиллиқ эритмаси ўпка ва нафас йўллари хасталикларига даво бўлади. Уруғи томоқ қирилишида яхши наф келтиради. Шамоллаганда, йўталда беҳи ичини ўйиб, ичига асал ёки думба ёғи қўйиб буғда пиширилгани шифодир. Унинг меваси камқонликда ажойиб малҳамдир. Уруғи гастроэнтеритда, колит (ичак шамоллаши)да, қорин бўшлиғи дам бўлганда, бронхитда ишлатилади. Шу билан бирга тери куйганда даво.

Халқ табобатида беҳининг барги, новдасининг пўстлоғи, ёш шохчалари қандли диабетда ва қон босими ошганда наф беради.

Беҳи асабга, баъзи бир тур бош оғриқда хурсанд қилувчи таъсирга эга, юракка дармон берувчи омил ҳисобланади. Киши оғзидан қўланса ҳидни йўқотиш хосияти бор.

Мабодо кишиларнинг оғзи қуруқшаб қолгудек бўлса (айниқса узоқ суҳбат қурганда ёки нутқ сўзлаганда) беҳи уруғи бунинг олдини олади. Нутқ сўзлашдан 30 дақиқа олдин 2—3 дона уруғини тил остига ташлаш зарур. Лозим бўлганда 1 дона уруғини нутқ сўзлаган пайтда тил остида қолдириш мумкин.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,

Болаларда санъатга бўлган муҳаббат жуда эрта куртак ёзади. Бу куртакни авайлаб тарбиялаб борилса албатта гул очади. Бунинг учун эса ёш санъат ихлосмандларига меҳрибон мураббий зарур. Нигораxон Орзумуратова ана шундай меҳрибон мураббийлардан.

СУРАТДА: Нигораxон Орзумуратова дуторчи қизлар дастасини чиқишга тайёрламоқда.

К. Агамян сурати.

Кашфиёт атрофидаги кураш

1884—1886-йилларда Мак Муни янги биохимик модда—гистогематинларни кашф этди. Аммо биохимиянинг асосчиларидан бири, ўша даврнинг таниқли олими Гоппе-Зейлер бу кашфиётини шунақанги қаттиқ танқид қилдики, ҳатто кашфиётчининг ҳам тадқиқотдан ҳафсаласи пир бўлди.

Гоппе-Зейлер обрўсининг ана шу салбий таъсири натижасида буюк кашфиёт муносиб баҳоланмади ва фақат бир неча йиллардан кейингина Мак Муни ҳақ эканлиги маълум бўлди.

Бир-бирига зид илмий йўналишларнинг бошида ниҳоятда обрўли олимлар турган ҳолларда бундай зиддиятлар баъзан бир неча ўн йиллар ўтганидан кейингина ҳал этилган.

Акбар АЛИЕВ тайёрлаган.

ИБРАТЛИ ҲИКОЯТЛАР

КАМТАРГА КАМОЛ

РИВОЯТ қилишларича, қадим замонда Мағриб деган томонда қўли гул бир уста бўлган экан. Уста шу қадар маҳоратли эканки, ҳар қандай буюм унинг қўлида гулдай эшилиб, товланиб кетар экан. Устанинг уста бўлиб тилларга тушишига яна бир сабаб, унинг камтарлиги экан. У қанчалик оғир, қанчалик чиройли, қанчалик кўп иш қилса ҳам, ҳеч қачон мен шунақа қилдим, ҳақи шунча бўлади демас, аксинча, кулиб «атаганингизни бера қолинг» дер экан. Баъзан битта нонга ҳам ўз маҳсулотларини сотаверар экан. У келган харидорнинг сазасини қайтармас, шунинг учун унинг дўкони олдидан одам аримас экан. Баъзи одамлар унга ҳасад қилишар экан, баъзилари жаҳли чиқиб, бундай қилмагин, меҳнатингга яраша ҳаққингни олгин, бўлмаса хонавайрон бўласан дейишса, у кулиб: «Дилдан чиқармай, оғриниб берган ўн тангадан, дилдан чиқариб берган бир тангаси афзал ва баракалидир», — деб жавоб берар экан. Уста вақти қазоси битиб оламдан ўтибди. Аммо довруғи ҳали-ҳали тиллардан тушмас экан.

Қиссадан ҳисса: агар сен эл аро ҳурмат қозонмоқчи бўлсанг, камтар бўл, шунда орзуингга етасан. Айтишади-ку, «Камтарга камол, манманга завол» деб...

БИРОВНИНГ ҲАҚИ

ТОҒЛИ, хуш манзара юртда бир бадавлат бой бўлган экан. Бойлиги жуда кўп эканлигига қарамай, уйига бирорта хизматчи олмаган, беш мингдан ортиқ мол-қўйи бўлишига қарамай ҳатто чўпони ҳам йўқ экан. Негаки, бойнинг бир ажойиб сигири бор экан. Шу сигир ҳар куни подани бошлаб, тоққа кетар, кечга томон яна бирорта мол-қўйи камаймасдан қайтишар экан. Шу боис бой чўпонга эҳтиёж сезмаган экан.

Бир куни бой пода қайтганда синчиклаб қараса, бегона бузоқ қўшилиб қолганини сезибди. Дарҳол бой бузоқни подадан айириб, ичкари қўрага қамаб қўйибди. Орадан кунлар ўтиб, бир ой деганда эгаси суриштириб келибди. Лекин бой тан олмабди. Бузоқ эгаси қон-қон йиғлаб, изига қайтиб кетибди. Буни қарангки, орадан ҳеч қанча вақт ўтмай бир кун бойнинг мол-қўйлари қайтиб келмабди. Бой қидиришга тушибди, қанчалик қидирмасин тополмабди. Бир ҳафта ўтгачгина поданинг дараги чиқибди. Нима эмиш, бутун бошли пода сувга ғарқ бўлган экан. Бундай совуқ хабарни эшитган бой роса йиғлабди, ақлдан озишига оз қолибди. Ҳеч ўзига келолмай «Нима учун, қайси гуноҳларим учун» дея туну кун нола қилар экан. Лекин «бировнинг ҳақи бир кун келиб тешиб чиқади» деган нақлни афсуски билмас экан.

Қиссадан ҳисса: бировнинг нарсасига кўз олайтирманг. Бировни бир сўми келиб, сизнинг миллионлаб сўмларингизни супуриб кетгувсидир. Сиз ҳам бой каби йиғлаб қолманг.

ҚАРЗИНГ БЎЛМАСИН

АЙТИШЛАРИГА қараганда, бир юртда Ваққос исмли ҳунарманд одам бўлган экан. Ваққоснинг қўли гул, ўз ишининг маҳоратли устаси экан. Лекин, минг афсуски, баъзан бошлаган ишини охиригача етказолмай қолар экан. Негаки, у бир дардга чалинган бўлиб, у қандай дард эканлигини ўзи ҳам билмас, шу дард тутган вақтида бир-икки ой ётиб қолар экан. Шу боис одамлар унга камроқ буюртма беришар экан. Баъзан Ваққос ҳақида гап кетса, у усталарнинг пири, аммо дард еб қўйяпти-да, деб қўйишар экан.

Бир куни Ваққоснинг тоқати тоқ бўлиб, қарз кўтариб бўлса ҳам даволанишга қарор қилибди. У кимдан қарз сўрасам экан дея, роса ўйлабди, охири девор дармиён қўшним ҳар қалай йўқ демас дея, ён қўшнисиникига чиқибди. Айтганидек, қўшниси йўқ демабди. Ваққос пулни олиб, табиб қайдасан деб, йўлга чиқибди. Кун, ҳафта, ойлар ўтиб уч ой деганда Ваққос уйига қайтиб келибди. Уни кўриб одамлар ҳайратдан ёқа ушлашибди. Негаки, у анча тўлишган, юзлари нақш олмадек қип-қизил, авалги маъюс боқишларидан асар ҳам қолмаган, аксинча кўзлари чақнаб, кулиб боқар эмиш. Буни қарангки, Ваққос бирин-кетин буюртмалар ола бошлабди. У ҳар бир ишга юрагини, меҳрини бериб ишлабди. Тез кунда қўшнисининг қарзидан ҳам қутилибди. Ойлар, йиллар ўтган сари унинг кучига куч, обрўсига обрў қўшилиб борибди. Бир куни Ваққос дўстлари даврасида гурунглашиб ўтирса, қарз бериб турган қўшниси гердайиб:

— Ваққосжон, сен мендан бир умр қарздорсан, негаки мени пулларим сени ҳаётга қайтарди. Агар мен пул бериб турмаганимда аллақачон ўлардинг, — дебди.

Бу гапга ҳеч ким эътибор қилмабди, аммо Ваққоснинг жон-жонидан ўтиб кетибди. Одамни гап ейди, деганлари тўғримикан, бир-икки кун ичида у ич-этини еб, адою тамом бўлибди. Аввалги ҳолига тушиб, ётиб қолибди. У кўргани келган одамларга фақат бир сўзни такрорлармиш: «Ҳеч қачон қарз олманглар». Орадан ҳеч қанча ўтмай у оламдан ўтибди. Одамлар шундай одам оламдан ўтганлигига аввалига ишонишмабди, сўнгра ҳақиқат эканлигини кўришгач, роса қайғуришибди. . Лекин, бирданига ўлдирган, ўлимгача олиб келган «бир умрлик қарз» ўқи унинг орият деб аталган буюк гулшанини ўйиб юборганлигини ҳеч ким билмас эди.

Шунданми, тиллардан-тилларга «Дардинг бўлса бўлсин, қарзинг бўлмасин» деган нақл юрар экан.

АСЛ ЗОТИНГГА ТОРТАСАН

БИР замонда меҳнаткаш, билимдон, донишманд бир чол бўлган экан. У чол дунёдаги ҳамма илмларни ўрганган, улар орасида сеҳргарлик илми ҳам бор экан. Донишманд дунёни кўп кезибди. Охири олам ташвишларидан чарчаб, осуда бир жой — ўрмонда яшашни ихтиёр этибди. Ойлар, ойлар кетидан қанча йиллар ўтиб, донишманд зерика бошлабди. Бир куни у ўйлаб-ўйлаб сеҳргарлик илмидан фойдаланиб, тулки, чумоли ва итни одамга айлантириб бирга дўст бўлиб яшамоқчи бўлибди. У мақсадини амалга оширибди. Донишманд ўзининг янги дўстлари Тулкивой, Итполвон, Чумолижонлар билан яшай бошлабди. Лекин ўзини қанчалик мажбурламасин, янги дўстларини юракдан севолмабди. Чунки, уларда инсонлардаги буюк туйғу, инсоний ҳислатлар ранг-баранглиги йўқ экандa! Секин-секин донишманд кўзига уларнинг камчиликлари кўрина бошлабди. Тулкивой роса айёр, ўз манфаати йўлида ҳеч нарсадан тоймас, кўзига тик қараб туриб ёлғон гапириб туравераркан. Итполвон бироз дуруст бўлиб, ўзининг ишчанлиги, ҳар бир гапни қулоғига олиши, садоқатлилиги билан донишманднинг меҳрини қозонган бўлса, кеч бўлди дегунча эшик ёнига ўтириб олиб, ўзидан ўзи бақира бошлаши донишманднинг ғазабини келтирар экан. Чумоливой эса бутунлай бошқача, камгап, биров билан иши йўқ, эрталабдан кечгача ғимир-ғимир қилиб нималарнидир ташиб келар, ўзи ҳам емас, бировга ҳам бермас, қайларгадир яшириб қўяр экан.

Бир куни донишманд оғриб қолибди. Буни қарангки, «дўстлари» ўзи билан ўзи эмиш... Чунки уларда инсонлардаги ачиниш туйғуси йўқ экан-да. Боши ёстиққа теккан донишманд ўз хатосини англаб етибди ва уларни асл ҳолига қайтаришга қарор қилибди. У соғайиб оёққа турганда қарорини амалга оширибди, яъни ўз «дўстларини» асл ҳолига қайтарибди.

Шу-шу одамлар тилида бир сўз пайдо бўлиб, бора-бора у нақлга айланган экан: «қазисан, қартасан, асл зотингга тортасан».

Севдора ЛАТИФ.

** Ойнаи жаҳон қаршисида*

ҲАЁТ МУАММОЛАРИ

Ўзбекистон телевидениесида 3 февраль куни берилган «Умр лаҳзалари» ижтимоий-сиёсий кўрсатуви бир неча мустақил масалалардан таркиб топган бўлса-да, асосий муштарак мақсад — ҳозирги мураккаб даврда халқимизнинг маънавияти, қадр-қиммати, нуфузини ҳимоя қилишга босқичма-босқич бозор иқтисодига ўтиб олишга ва бу йўлда ҳосил бўлаётган камчиликларни бартараф этишга даъват этади.

Уч республика ўртасида ягона иқтисодий минтақани жорий қилиниши, тадбиркорлик ва савдо-сотиқ ишларининг ривожлантирилиши бозорларимизни янада гавжумлашувига олиб келди. «Умр лаҳзалари» кўрсатуви дастлаб эътиборимизни ана шу долзарб масалага жалб этади. Бозорда олинган кинолавҳа ва тележурналистнинг олди-сотди қилаётганлар билан мулоқотини қизиқиш билан кузатасиз...

Ёзувчи Тоҳир Маликнинг савдогарчилик касби, унинг қонун-қоидалари хусусидаги суҳбати ёшларни тўғри йўл топиб олишга хизмат қилади, деб ўйлаймиз. Бизнингча, бундай суҳбатларни кенгроқ тарғиб қилишимиз, савдо-сотиқ қоидалари, ҳалоллик, поклик, виждонлилик, инсонийлик хислатлари ҳақида тушунтириш ишлари олиб бориш долзарб, давлат аҳамиятига молик масаладир.

Кўрсатувдаги томошабинни лоқайд қолдирмайдиган яна бир лавҳа, тунда дўсти билан тўйдан қайтаётган Қўчқоровнинг машина уриб кетиши, унинг ўлими, уч фарзанди ва хотини Ўғилойнинг чирқираб қолишлари, аммо жиноятчининг қочиб кетиши, дўстларининг номардлигини ҳаяжонланмай кўриш мумкин эмас.

Навбатдаги кинолавҳа топилмалар идораси фаолияти билан боғлиқ. Тошкентдай катта шаҳри азимда нарса йўқотган ҳам, топганлар ҳам бўлади. Масала — топилмаларни ўз эгасига етказиб беришда, журналистлар ўтказган тажриба (бу тажрибага бағишланган кинолавҳа ҳам қизиқарли) кўрсатадики, кўчада ётган ҳамённи ўнта одамдан 7 таси эгасига қайтариш истаги бўлган — бу яхши, аммо улар топилмаларни қайтариш учун қаерга мурожаат қилишни билишмайди. Учтаси эса ҳеч нарса бўлмагандек топилмани олиб кетаверган — виждон, ҳалоллик ҳар кимда ҳар хил экан-да. Топилмани топширадиган идорани ҳеч бўлмаса шаҳарликлар яхши билиши, бунинг учун матбуот, радио ва телевидение орқали уларнинг манзилгоҳи бериб борилиши ва бундай манзилгоҳлар марказда бўлиши мақсадга мувофиқдир.

Республика Ногирон болалар шифохонасига бориб, болаларга оталиқ меҳрини улашаётган нафақахўр Низомиддин ота Муҳиддиновнинг мурувватi, инсонийлиги, меҳр-шафқати телетомошабинлар хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади. Отанинг бундай ҳаракатларидан огоҳ бўлган бозорда хурмо сотаётган наманганлик бир йигит 2 яшик хурмосини ногирон болалар уйига олиб келиб ташлаб кетади. У болалар уйидагиларга ҳатто кимлигини ҳам айтмаган. Шундай мураккаб шароитда ҳам олижаноб, мурувватли одамларимиз борлигидан хурсанд бўлиб кетасан, томошабин қалбида илиқ бир туйғу жўш уради. Аслида ҳақиқий савоб деганимиз шу бўлса керак!

Тошкент шаҳар кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришга кўмаклашувчи жамиятнинг раҳбари Баҳодир Саъдуллаев билан бўлган мулоқот ҳам шу кундаги муҳим масала — тадбиркорликни ривожлантириш ва бу йўлда учрайдиган тўсиқларни бартараф этишга бағишланган.

Гапни мухтасар қилиб айтиш мумкинки, бу кўрсатув шаҳар ҳаётида, кундалик турмушимизда учраб турган заиф нуқталаримизни кўрсатибгина қолмай, айни чоғда шу нуқсонларни йўқотишга қаратилган бир ишора дейиш мумкин: болаларимиз савдо-сотиқ билан ўралашиб, маънавиятни унутиб қўяётганлиги, айрим жиноятлар изи йиллаб очилмай қолаётганлиги, ногиронлар, етим-есирларга эътиборни кучайтириш зарурати, тадбиркорлар ишларини тўғри йўлга солиб юбориш, ҳар бир ишда пок виждонли бўлиш, инсон қадр-қимматини эъзозлаш, ўзлигини чуқур англаш масалалари шулар жумласидандир. Бу муаммолар ҳаммамизни ўйлантириб, тўлқинлантириб турган масалалардир. Кўрсатув 2 соатдан зиёд давом этди, аммо томошабин чарчамади, зерикмади, аксинча, зангори экранга маҳлиё бўлиб, воқеалар оғушида вақт ўтганини ҳам сезмади.

Айрим мулоҳазаларимиз. Бу кўрсатув маълум бир масалага бағишланса ва мазкур масаланинг ҳамма қирралари кенгроқ очиб берилса ва маълум муаммони ҳал этиш йўллари чуқурроқ таҳлил қилинса, кўрсатув таъсирчанлиги янада ошарди, деб ўйлаймиз.

Одатда телевизорда кичик бир кўрсатув берилса уни тайёрлашда қатнашганлар исми шарифи келтирилади. Бу кўрсатув 2 соатдан зиёд давом этди, аммо тайёрловчилар кимлиги айтилмади. Яна бир истагим шуки, «Умр лаҳзалари»га ўхшаш кўрсатувни биринчи дастурдан берилса, унинг маънавий неъматларидан кўпчилик баҳраманд бўларди.

Содиқ МЎМИНОВ,
Ўзбекистон журналистлар уюшмасининг аъзоси.

** «02» хабар беради*

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

1994 йилнинг 31 январь—6 февраль кунлари ўтган йилнинг худди шу даврига нисбатан Тошкент шаҳрида қайд этилган жиноятлар сони 33 фоизга камайди, уларнинг шу ҳафта ичида очилиш даражаси эса 82 фоизни ташкил этди.

⊙ 31 январь кундузи Сапёрлар кўчасида номаълум кимса бир фуқарога пичоқ билан дўқ уриб пулларини чиқаришни сўраган. Рад жавоби олгач эса унга пичоқ жароҳати етказиб 1 миллион сўм купонини олиб жуфтакни ростлаган. Милиция соқчилик пост хизмати полки ходимлари ўз вақтида амалга оширган чора-тадбирлар натижасида мазкур жиноятга қўл урган кимса — 1958 йилда туғилган фуқаро эканлиги аниқланди ва у ушланди.

⊙ Шу куни тунда Сағбон кўчасида 1961 йилда туғилган Тошкент чинни заводининг ишчиси қўлга олинди. Гап шундаки «шовоз» ўз корхонасидан 38 та лаган, 238 та чойнак, 100 та коса, 75 та пиёла ҳамда 120 та ликобчаларни ўғирлаб чиққан экан.

⊙ 1 февраль куни Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси жиноят-қидирув хизмати ходимлари томонидан илгари ушланган кимса устидан суриштирув-тергов ишлари олиб борилаётганида маълум бўлдики, у кундузи Юнусобод даҳасидаги уйлардан бирининг лифтида номаълум аёлни пичоқ билан қўрқитиб узуги, зираги ва пулларини тортиб олган экан. Мазкур факт юзасидан жиноий иш очилди, тергов ҳаракатлари кетмоқда.

⊙ 2 февраль куни тўрт номаълум кимса Першин кўчасида истиқомат қилувчи аёлнинг уйига бостириб кирганлар ва уни тан жароҳати етказиш йўли билан қўрқитиб хонадондан «Электроника» аудиомагнитафони, аудиокассеталар ҳамда дазмолни олиб қуён бўлишган. Мирзо Улуғбек тумани Ички ишлар бошқармаси тартиб посбонларининг саъй-ҳаракатлари билан ушбу жиноятни амалга оширган тўрттовлон ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг матбуот шўъбаси.

** Спорт янгиликлари*

УЧРАШУВ ЖОЙИ—БУХОРО

Марҳум пахтакорчилар хотираси учун ўтказилаётган турнир иштирокчилари сони йил сайин ортиб бормоқда. Ўзбекистон футбол федерацияси бу йилги турнирда майдонга тушадиган рақибларни аниқлади. Низомга бир қатор ўзгартишлар қабул қилди. Бу йилги турнирда олимпия ва ёшлар терма жамоалари ҳам норасмий равишда бўлсада иштирок этадилар.

Саралаш учрашувлари тўрт минтақада бўлиб ўтади. Хотира турнири Низомига мувофиқ айрим ҳолда олинган минтақадаги жамоалар сони саккизтадан ошса, у ҳолда яна бир қўшимча гуруҳ тузилади. Шу боисдан минтақаларда иккитадан гуруҳ ташкил этилди.

Тошкент минтақасида қуйидаги жамоалар куч синашадилар.

1-минтақа. 1-гуруҳ: «Пахтакор», «Трактор», «Шифокор», «Мебелчи», хорижий жамоа; 2-гуруҳ: «Сўғдиёна», «Орол», «Кимёгар», «Йигирувчи-Бўстон», хорижий жамоа. 2-минтақа. 1-гуруҳ МҲСК, «Янгиер», «Маъданчи», Олимпия терма жамоаси, хорижий жамоа, 2-гуруҳ: «Политотдел», «Чирчиқ», «Олмалиқ», Ёшлар терма жамоаси, хорижий жамоа.

Минтақаларда саралаш учрашувлари 23 февралдан 7 мартга қадар давом этади. Гуруҳ ғолиблари навбатдаги босқичга йўлланма оладилар. Ярим финал баҳслари 13—20 март кунлари ўтказилади. «Пахтакор-79» хотира турнирининг финал учрашуви 11 август куни марҳум пахтакорчи Равиль Агишев юрти Бухоро шаҳрида бўлиб ўтади.

Зарифжон ХИДИРОВ.

ХАЛҚАРО МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ САФИДА

Москвада дзю-до кураши бўйича йирик халқаро турнир якунланди. Ушбу мусобақаларда Туркия, Япония, Мўғулистон, Голландия, Словакия ҳамда Мустақил давлатлар ҳамдўстлигидаги кўпгина республикалар билан бир қаторда ўзбекистонлик дзю-до усталари ҳам иштирок этишди. 60 килограммгача бўлган вазнда қаршилик А. Мухторов фақат финал беллашувидагина мағлуб бўлиб кумуш нишонни қўлга киритди. Ҳамшаҳримиз Армен Багдасарянга эса омад кулиб боқди: 86 килограммгача вазн тоифасида барча рақибларини доғда қолдириб ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасини забт этди.

** Эркин кураш*

ШОҲСУПА ТЎРИДА

Мустақил Ўзбекистон спортчилари турли нуфузли халқаро мусобақаларда салмоқли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Жумладан, Индонезиянинг Жакарта шаҳрида Тинч океани — Осиё минтақаси мамлакатлари ўртасида эркин кураш бўйича ўтказилган биринчиликдан Ўзбекистон терма жамоаси вакиллари зафар қучиб қайтишди. Қувонарли томони шундаки, ушбу ютуқда ҳамшаҳарларимизнинг ҳиссаси жуда катта бўлди. Чунончи, 52 килограммгача бўлган вазнда Наманган вилоятининг вакили Рустам Мамажонов ғолиб чиққан бўлса, ўзбекистонлик спортчилар эгаллаган қолган барча совринли ўринлар тошкентлик полвонларга насиб этди. Жумладан, 62 килограммгача вазнда Рамил Исломов барча рақибларини доғда қолдирди. 68 килограммгача бўлган беллашувларда Рамил Атауллинга тенг келадиганлар топилмади. 82 килограммгача вазнда ҳам ҳамшаҳримиз Руслан Хинчагов ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасидан жой олди. Алихон Иброҳимов (90 килограмм)га эса кумуш нишон насиб этди. Энг нуфузли ҳисобланмиш 130 килограммгача вазнда Ўзбекистон Республикаси жисмоний тарбия давлат институти талабаси Шавкат Абдусоатов бронза нишонларини қўлга киритди.

Дамир ИСЛОМОВ.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТВ Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 21. II

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Тошкентга марҳамат» Телефильм.
18.25 Бизнес мактаби.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Шеърий дақиқалар». Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева.
19.35 Чанг тароналари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 «Жиноят жазосиз қолмайди». Хоразм вилояти ички ишлар бошқармасига бағишланган кўрсатув.
21.30 ЎзТВ хазинасидан. Ўзбекистон халқ ҳофизи Фаттоҳхон Мамадалиев куйлайди.
22.45 «Ўзбекистон» ахбороти.
23.05 «Ҳужжатли фильмлар экрани».
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 «Билиб қўйган яхши».
19.35 «Маърифат маскани».
20.45 «Суперспорт».

● «ОРБИТА IV»

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Оригинал рақс. Лиллехаммердан кўрсатилади.
19.25 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 36-серия.
19.55 «Эркак ва аёл».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.40 «Бадбашара». Телевизион бадиий фильм премьераси («Экран»).
23.15 «Миниатюра».
23.30 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Тоғ чанғи спорти. Хотин-қизлар. Лиллехаммердан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Хоккей. Швеция—Канада. Лиллехаммердан олиб кўрсатилади.
21.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
22.25 «Тафсилотлар».

*

22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».

*

22.40 Душанба куни детектив. «Эндхауз жумбоғи». Бадиий фильм. 1-серия. «Эркюль Пуаро» сериалидан.

Сешанба, 22. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 «Бастакор Мухторжон Муртазоев». Телефильм.
9.45 «Ёшлик» студияси. «Ишонч».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи.
11.00 Самбо. Ютуқлар ва муаммолар.
11.30 «Кичкинтой» студияси «Эртаклар — яхшиликка етаклар».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Доно бобо даврасида».
18.40 «Неъмат Қўзибоев». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Сўзана ва чинни буюмлар». Телефильм.
19.35 «Қўшиқ рақсга уланса». Комила Аминова, Валижон Абдуллаев.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 Нодира лирикаси.
21.30 «Ёдингдами!». Бадиий фильм.
22.55 «Ўзбекистон» ахбороти.
23.15 Фильм-концерт.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
«ОМАД» таништиради:
19.15 «Мультфейерверк».
19.45 Рок ҳақида.
20.05 Эълонлар.
20.15 «Кинонигоҳ».
22.00 «MTV». Мусиқий кўрсатув.

● «ОРБИТА IV»

6.45 «Тонг».

* * *

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.20 «Парда ортида».
18.45 Олимпиада кундалиги.
19.05 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Бомонд».
21.45 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Ихтиёрий рақс. Лиллехаммердан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

18.00—19.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 283-серия.
20.15 «Юлдузлар билан суҳбатда».
20.25 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Лиллехаммердан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Ҳар бир кун байрам», «Тафсилотлар».
23.10 «Қутқариш хизмати 911».

Чоршанба, 23. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 Республика газеталарининг шарҳи.
9.25 Футбол майдонларида.
9.55 «Ёшлик» студияси. «Меҳнати элга манзур».
10.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
10.45 Мактаб ўқувчилари учун. «Ўйла! Изла! Топ!».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Аждодлар мероси». Абу Абдуллоҳ ал-Хоразмий.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 Хоразм вилояти Огаҳий номидаги театрнинг яккахонлари ака-ука Эшжоновлар концерти.
19.55 Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 Тадбиркор минбари.
21.50 Замонавий ўзбек қўшиқларининг «Анор» телевизион танлови.
22.50 «Ўзбекистон» ахбороти.
23.10 «Қайтишни хаёлдан чиқаринг». Бадиий фильм.
00.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 «Тошкент оқшоми».
20.35 «Спринт».
20.55 «Ишбилармонлар».
21.40 «02» тўлқинида.
22.00 «Муҳаббат олам кезади».

● «ОРБИТА IV»

6.45 «Тонг».

* * *

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.25 «Виктория». Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган аскар қўшиқлари фестивали.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».
21.45 Олимпиада кундалиги.
22.05 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Хоккей. Финал гуруҳлари командаларининг матчи. Лиллехаммердан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

18.00—20.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.10 «Ҳеч ким унутилмайди».
20.15 Телеэкранда — премьера. «Анкор ва яна Анкор». Бадиий фильм.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 «Юлдузлар ёғилганда».

Пайшанба, 24. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 «Бахтли бўлай десанг». Бадиий фильм.
10.20 «Ёшлик» студияси. «Сенинг замондошинг».
10.50 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.05 Футбол. «Пахтакор-79» хотира турнири.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Таълим ва ислоҳот».
18.45 «Нурли Тошкент оқшомлари». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Ёшлик» студияси. «Адолат».
20.00 «Лайлаклар». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 Ўзбекистон халқ артисти Ўринбой Нуралиев куйлайди.
21.25 «Бу ерда бегоналар юрмайди». Бадиий фильм.
22.40 «Ўзбекистон» ахбороти.
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
«ОМАД» таништиради:
19.15 «Мультфейерверк».
19.45 «Салом, ёшлар!».
20.05 «Юлдузлар жилоси».
20.30 Эълонлар.
20.40 «Кинонигоҳ».
22.00 «MTV». Мусиқий кўрсатув.

● «ОРБИТА IV»

6.45 «Тонг».

* * *

18.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.20 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
19.30 «Лабиринт».
19.55 «Эҳтиёткор одамнинг иқрори». Е. Габрилович давр ҳамда ўзи ҳақида.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Бизнинг америкалик Боря». Телевизион бадиий фильм премьераси. («Экран» «Фора-лотос» иштирокида суратга олган).
23.00 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Тоғ чанғи спорти. Слалом-гигант. Хотин-қизлар.
23.30 Олимпиада кундалиги.
23.50 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

18.00—20.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 284-серия.
20.55 «Мен—йўлбошчиман».
21.15 «Мўмин-қобил йўлбошчилар».
21.45 Криминал хабарлар экрани.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Хоккей. Лиллехаммердан кўрсатилади.

Жума, 25. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 «Хайрлашув арафасида». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.15 «Умид». Мактабда халқ миллий ўйинлари.
11.45 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ўсмир ва қонун».
18.40 «Чотқол тизмалари бўйлаб». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 «Илҳом». Телевизион клуб.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 «Бевосита мулоқот».
21.50 «Ҳофизлар хониш қилганда».
22.30 «Ёшлик» студияси. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 «Алоқалар ва шартномалар».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.15 Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 «Маншук ҳақида қўшиқ». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.45 «Тонг».

* * *

18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Маданият янгиликлари.
18.40 «Инсон ва қонун».
19.15 «Япония А. Колошин билан».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
21.45 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Конькида югуриш спорти. Шорт-трек. Лиллехаммердан кўрсатилади.
22.30 Алла Баянова билан учрашув.
23.15 «Бумеранг».
23.45 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

18.00—19.45
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.45 М. Жванецкий. «Бу ҳазил эмас—тақдир тақозоси». «Турли мамлакатларга саёҳат» туркумидан.
20.50 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Лиллехаммердан олиб кўрсатилади.
21.45 «Видеошеърият». Микеланджело Буонарроти.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.40 «К-2» таништиради: «Халқ фраки».
23.35 Петербург мавсуми. «Эрмитаж театри».

Шанба, 26. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 Республика газеталарининг шарҳи.
9.25 «Камтарин қулингиз». Бадиий фильм.
10.50 «Ёш тадбиркорлар».
11.40 «Янги китоблар».
12.10 «Кафолат».
12.40 «Алифбо сабоқлари».
13.10 Камер куйларидан концерт.
13.40 «Мерос». Муҳаммад Шайбонийхон.
14.40 Футбол. «Пахтакор-79» хотира турнири.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун фильм.
18.25 Халқаро шарҳловчилар даврасида.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Эълонлар.
19.20 Теннис. Президент кубоги учун халқаро турнир олдидан.
19.30 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчи қизлар ансамблининг концерти.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 «Ўзбекистон ва жаҳон».
21.50 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.15 Болалар учун. «Табассум».
20.15 «Саҳро тимсоҳи». Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.50 «Ноктюрн». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

18.00 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Хотин-қизлар. Ихтиёрий программа. Лиллехаммердан кўрсатилади.
19.00 «Муқаддас сўз».
19.20 «Ҳафтанинг акс садоси».
19.50 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Қойилмақом жуфтлик». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.30 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Денгиз ҳам ҳикоя қилади». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
22.25 Олимпиада кундалиги.
22.45 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Тоғ чанғи спорти. Слалом. Хотин-қизлар. Лиллехаммердан кўрсатилади.
23.15 «Матбуот-экспресс».
23.25 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Фигурали учиш. Кўргазмали чиқишлар. Лиллехаммердан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

12.10 — 16.00
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

12.10 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
12.20 «Бизнес мирос» (татар тилида).
13.00 «Анор меваси». Усто Мўмин.
13.40 «Умид» (уйғур тилида).
14.25 «Дўстлик чегара билмайди».
15.05 Шарқ тароналари.
15.45 «Бу ажиб дунё».

* * *

18.00—19.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.50 Киномарафон. «Бу қизи тушмагур». Бадиий фильм. «Севги маъбудаси» туркумидан.
21.25 «К-2» таништиради: «Америка юлдузлари».

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Хоккей. Лиллехаммердан кўрсатилади.

Якшанба, 27. II

● ЎзТВ I

7.00—9.10 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

9.10 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 55—56-сериялар.

*

10.40 «Мактаб ва ҳаёт».
11.20 «Халқ ижодиёти». Сибизиқчи Каромат Норбўтаев.
11.50 «Оила».
12.35 «Соҳибқирон Темур». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Ўйлаймизу ўйнаймиз».
19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида).
19.30 «Ойнаи жаҳонда».
19.50 «Кулги соҳиблари». Мирзабек Холмедов.
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 «Барҳаёт наволар». Тўхтасин Жалилов.
22.25 «Тоҳир ва Зуҳра». Бадиий фильм.
00.05 Янгиликлар.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:
17.00 «Совға».
17.30 «Юлдузлар жилоси».
17.45 «Курьер».
18.00 «Юлдузли осмон».
18.25 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.35 «Салом, ёшлар!».
19.00 «Даракчи».
19.10 Эълонлар.
19.15 «Видео-О».
21.00 «Курьер».
21.15 «Тиклаииш».
21.35 «Даракчи».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

18.10 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Мультфильмлар премьераси: «Мушук Феликс», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
19.20 «Эфирда мусиқа».

*

20.15 «Останкино» телеэкранида биринчи марта. «Икс хонимнинг ажралиши». Бадиий фильм. (Буюк Британия, 1938 й.).
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
22.45 XVII қишки олимпиада ўйинлари. Хоккей. Финал. Лиллехаммердан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

12.00 — 16.00
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

12.00 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
12.10 «Ватан ҳимоячилари».
12.45 «Изланиш самаралари».
13.25 «Кашфиётлар оламида».
14.05 «Замондас» (қозоқ тилида).
14.50 «Мўъжиза». Хитой ноанъанавий табобати ҳақида.
15.15 Чет эл эстрадаси концерти.
15.45 «Бу ажиб дунё».

* * *

18.00—20.35
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.35 Си-Би-Эс кинотеатри. «Қандайдир ёвузлик». Бадиий фильм.

*

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Намуна нусхаси».
22.40 «Ксюша ҳузурида».
23.10 «Репортёр».
23.30 XVII қишки олимпиада ўйинларида. Лиллехаммердан кўрсатилади.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ш. Руставели кўчасининг 11-ўтар кўчаси ва Волгоград кўчаси бўйлаб У. Носир кўчасидан Соломатин кўчасигача бўлган участкада сув йўли қурилиши давом эттирилиши муносабати билан

АВТОБУС ЙЎНАЛИШЛАРИ ҲАРАКАТИ ҚУЙИДАГИЧА ЎЗГАРТИРИЛАДИ:

1 ой муддатга:

— 32-автобус Жанубий вокзалдан ҳар иккала йўналишда У. Носир, Муқимий кўчалари бўйлаб, у ёғига ўз йўналишида қатнайди;

— 69-автобус Фарҳод кўчасидан ҳар иккала йўналишда У. Носир, Қушбеги кўчалари бўйлаб Ҳамза Умаров кўчасигача қатнайди;

— 135, 25 «м» автобуслари Жанубий вокзалдан ҳар иккала йўналишда У. Носир, Қушбеги, Ҳамза Умаров, Бобур кўчалари бўйлаб ва у ёғига ўз йўналишида қатнайди.

3 ой муддатга:

— 181, 33-автобуслар У. Носир кўчасидан Яккасарой, Саломатин, Волгоград кўчалари бўйлаб ва у ёғига ўз йўналишида қатнайди;

— 13-троллейбус Волгоград кўчасидан Пионер, Муқимий, У. Носир кўчалари бўйлаб ва у ёғига ўз йўналишида, қайтишда эса Чилонзор кўчаси орқали қатнайди.

«ТОШШАҲЙЎЛОВЧИТРАНС»
давлат ассоциацияси.

«БИЗНЕС ВА КАДРЛАР» ЎҚУВ-ТАДБИҚ МАРКАЗИДА

Ўзбек тилида ИНГЛИЗ ТИЛИ курслари иш бошлайди.

Дастлабки йиғилиш 25 февраль куни соат 16.00 да ўтказилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Баранов кўчаси, 40-уй («Россия» меҳмонхонаси орқасида). Телефонлар: 56-12-30, 56-35-26.

ТУРКИЯНИНГ «АЙ-СЕЛЬ» ФИРМАСИ

қуйидаги мутахассисларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

— инглиз тилидан ўгирувчи таржимон.

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАРДАГИ ИШЧИЛАР:

— экскаваторчи,
— автокранчи,
— электр газпайвандчи,
— авточилангар,
— компрессорни созловчи,
— ёрдамчи ишчилар.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 107-уй. «Ай-Сель» фирмаси идораси.
Телефонлар: 34-53-82, 34-55-80, 34-41-83, 35-83-34, 34-53-92.

«Савоб» хайрия фирмаси ва фавқулодда ғаройиб қобилият соҳиби АБДУРАФИҚ ҒОФУРОВ Сизларни муборак Рамазон ойи билан табриклайди ва кўп сонли илтимосларга биноан 2 ТА СИРТҚИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ МУОЛАЖАЛАРИНИ ТАҚДИМ ЭТАДИ.

У исталган масофадан туриб таъсир кўрсатиш салоҳиятига эга. Унинг сеансларида бўлганлар турли хил касалликлардан халос бўладилар.

У сиртқи сеансларда хонадонлардаги инсон саломатлигига салбий таъсир кўрсатувчи буюмлар ва илм-амал қилинган нарсаларни топади ва ана шу топилган нарсаларни стол устига қўяди. Зарур ҳолларда, сиртқи сеансларда масофадан туриб ҳар хил жарроҳлик операциялари ўтказилади. Ўз хасталигидан дори-дармонсиз фориғ бўлишни истайдиган барча кишилар учун **23 февраль, 2 март кунлари соат 21.00 дан 21.15 гача** олис масофадан туриб ўтказиладиган СИРТҚИ ТАЪСИР СЕАНСЛАРИНИ амалга оширади.

Сиртқи таъсир сеансларини қабул қилиш учун барча хоналардаги телевизор, радио, телефонларни тармоқдан узиб қўйиш, чироқларни ўчириш талаб қилинади. Ўринга ётиб, кўзингизни юмасиз ва хаёлан ўзингизнинг барча касалларингизни айтиб, Оллоҳдан дардингизга шифо бахш этишни тилаб, илтижо қиласиз. Сеанс пайтида кўзингизни очиш, танангизни қўл билан ушлаш, ўрнингиздан туриш ва чироқларни ёқиш қатъий тақиқланади. Сеанс олдидан, устига дастурхон ёзилган битта столни бўшатиб, зиёнли нарсалар учун тайёрлаб қўйилади ва сеанс тугаган заҳоти стол устида бирон нарса бор-йўқлигини, шунингдек, танангизда чандиқлар бор-йўқлигини текшириб кўриш лозим.

Сеанс пайтида касалликларнинг турига қараб, Сиз иссиқлик, санчиш, чайқалиш, уқалаш, вазнсизлик, йиғи, кулги ёки уйқу ва ҳоказо ҳолатларни ҳис қилишингиз мумкин.

Сеансларда иштирок этувчилар ўз саломатлигини тиклаш билан бир қаторда сеансда иштирок этмаётган узоқдаги ўз яқинларининг саломатлигини тиклаш имкониятига ҳам эга бўладилар.

Хоҳловчилар даволаш сеанслари давомида ўзи ва қариндошларининг саломатлигини тиклаш билан бирга аждодлардан ўтиб келган дардлардан ҳам қадимги шарқ табобати усуллари ёрдамида фориғ бўлишлари мумкин.

Тўлиқ соғайиш учун 5 та сеансда қатнашиш шарт.

Сеанслар Тошкент цирки биносида 5—9 МАРТ кунлари ўтказилади.

Маълумот учун телефонлар: 44-29-04, 43-29-74, 77-65-52.

СИЗЛАРГА СОҒЛИҚ ВА БАРДОШ ТИЛАЙМИЗ!

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 10.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет. Қоғоз бичими А — 2.
Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 12.00.

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г—743. 14576 нусхада. 1 2 3 4 5 6